

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ
СА БЕОГРАДСКИМ РАДИО ПРОГРАМОМ

Број 46

14 Новембар 1942

Дим. 5

Последње
јесење орање
у Мачви
(Снимак: В. Цикота)

Календар мога комшије

НЕДЕЉА, 8 НОВЕМБРА.

Расплакала се јуче наша млада комшиница, супруга оног симпатичног суселента... Она плаче а он ћути... Одједном она ће му кроз плач рећи:

— Видиш Тозо ја плачем већ три дана а ти не налазиш ва сходно ни да ме запиташ шта ми је?

— Не смем, душо, да те питам ништа, јер знам да ме свако такво питање много кошта!

ПОНЕДЕЉАК, 9 НОВЕМБРА.

Посвађала се синоћ наша сусетка, она што по цео Божи дан концертира, и њен муж. Пребацила му:

— Ти увек кад ја певам изиђеш на балкон! То ме вређа...

— Та, којешта, молимте... Ја излазим на балкон само зато да комшије виде да те не тучем...

УТОРАК, 10 НОВЕМБРА.

Док ово још није било захладнило ишао наш комшија негде на Чукарицу на пецање. Отишао први пут тамо, па кад затекао неког пецача с удицом у руци питао га:

— А, је л' те, молим вас, има ли овде риба?

— Богами, не знам... Ја тек три недеље пецам овде! — одговорио онај комшији и наставио да пеца...

СРЕДА, 11 НОВЕМБРА

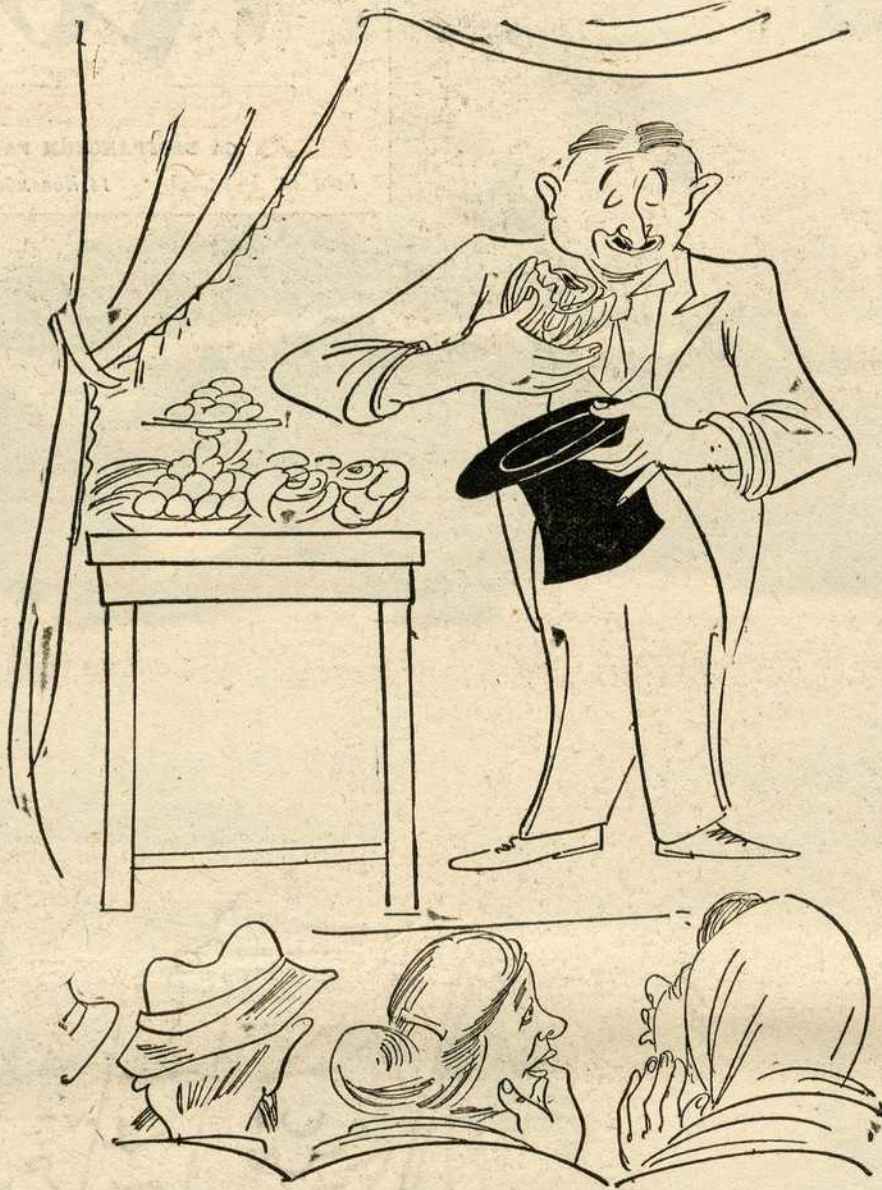
Прича наш комшија ово као истинит свој доживљај. Била му супруга болесна па позвао лекара. Овај дошао, прегледао је и рекао му:

— Утврдио сам шта

је вашој госпођи, само не знам откуд јој она модрица на леђима?

— То ја могу да кажем докторе... Откако се разболела она непрестано пежи на кључу од капије...

Мађионичарева несуђена ташта

— Ето, да си се удала за њега, сад би све бриге имала пребрините.

ЧЕТВРТАК, 12 НОВЕМБРА.

Нашем комшији затребаде хитно паре па отишао нашем суседу познатом рентијеру и замолио га за позајмицу од хиљаду динара. Овај се узврполио и најзад рекао:

— Стварно, ја бих могао да ти позајмим хиљаду динара, али новчане позајмице, као што знаш, страшно квари добре односе...

— А, кад сам то ја опет био у добрим односима с тобом? — узвратио му комшија, и — добио позајмицу.

ПЕТАК, 13 НОВЕМБРА.

Била ономад слава у нашем комшилуку. Славио један кирајџија, и гости долазили, али помиле ноге и вратове по степеништу зато што није било осветљено. Кукао грешни домаћин, молио и богорадио хаузмајстора да бар тога дана пусте осветљење на степеништу, кад он одговорио:

— Шта ја могу... Не дозвољава гадарица...

— Па лепо, слава ми је данас!

— Јесте, али она каже да њој није слава...

И морао човек са славском свећом да осветљава гостима степениште.

СУБОТА, 14 НОВЕМБРА.

Извадио један зубни лекар нашој једној сусетки здрав зуб. Она закунала:

— Забога, господине докторе, па извадили сте ми здрав зуб?

— Јесам, — рекао доктор.

— Па, што?

— Зато што сте били уобразици да вас он боли.

— Па, то значи да немам у том делу кварне зубе?

— Немате!

— Ију! Да сам знала...

— Ништа не вреди, опет бисте уобразици да имате зуб који је зрео за вађење.

М-ћ

ОСВЕМУ И СВАЧЕМУ

НОВЕ МЕТОДЕ ЗА ИСПИТИВАЊЕ УГЉА

Угаљ као сировина за добијање читавог низа веома важних материја има данас далеко већи значај него што га је имао некада када је употребљаван углавном само за огрев. Начин прерађивања угља зависи од његовог састава, садржаја воде, разних несагоривих материја, и најзад од односа појединих сагоривих састојака.

Због тога су у Немачкој током последњих година пронађене многе нове методе испитивања угља које, поред теоријског значаја, имају и врло велику практичну вредност.

ВЕРЕНИЦИ ДОБИЛИ ПРЕМИЈУ НА ЛУТРИЈИ

Приликом последњег вучења Норвешке класне лутрије, премија је пала на две половине лоза које су биле продате у варошници Ордал. Једну половину, 25.000 норвешких круна, добила је једна девојка која је била верена са једним чиновником из истог места и налазила се неколико дана пред венчањем. Када је добила радосну вест девојка је одјурила своје веренику да му саопшти каква је срећа задесила. Али, на по пута средла је вереника који јој је још издалека довикнуо: „Имам једну радосну вест за тебе!“ И тада су тек вереници уста-

новили да су обоје играли на лутрији лоз истог броја и да је баш на тај број пала премија. Интересантно је то да су обоје вереника крили једно од другог да играју на лоз, надајући се обоје добитку којим би осигурали што лепшу венчану свечаност.

ОТРОВ ЗА СТРЕЛЕ КАО — ЛЕК

У последње време код Индијанаца у Јужној Америци појавила се велика потражња отрова за стреле. Ова потражња није настала услед неких нових ратних припрема, него због тога што су лекари утврдили да је тај отров одличан лек против једног тешког нервног оболења, сличног падавици, који је досада био неизлечив. Цена овог отрова веома је велика, пошто Индијанци производе само ограничене количине.

РАДИ НЕДОВОЉНЕ УЧТИВОСТИ...

Дански национални музеј пропустио је прилику да добије једну скуповину збирку због тога што управа музеја није била довољно учтива. Богати скупљач уметничких предмета Оле Олсен објавио је да тестаментом оставља музеју своју лепу збирку старинског порцелана и сребра, која вреди преко милион круна. Међутим, управа музеја заборавила је да позове тога дародавца на неку свечаност која је била приређена у музеју. Сада је Оле Олсен преко копенхашких новина изјавио да је повукао своју ранију одлуку и неће ништа оставити музеју „у коме се није нашло места за њега док је још жив“.

КОЛИКО ПОРОДИЦА — ТОЛИКО ЛЕТЊИКОВАЦА

Скоро свака породица у Стокхолму има свој летњиковцац у близини престонице. У тим летњиковцима грађани Стокхолма проводе свој викенд. За последњих пет година они су за зидање тих малих летњиковцаца потрошили преко 75 милиона шведских круна. За последњих неколико година изграђено је у близини Стокхолма око 50.000 летњиковцаца, тако да већ скоро свака породица има своју удобну кућицу крај мора у којој проводи недељни одмор.

ЗА ЈЕДНУ НОЋ НЕСТАЛО ЈЕЗЕРО

За једну ноћ нестало је читаво језеро Сењорет, које се налази на југу Анда. Чилеанско научно географско друштво послало је научнике у тај крај да испитају ову тајну. На месту овог језера, чија је површина износила 70 квадратних километара, а дубина понегде 40 метара, сада се налази само удубљење у коме труле мртве рибе. Занимљиво је да се на 50 километара од тог језера налази једно мање језеро од 11 квадратних километара, које је пре неколико година такође било ишчезло, а затим се вратило у току једне ноћи.

КЊИГА КОЈУ ДЕВОЈКЕ ТРЕБА ДА ПРОЧИТАЈУ ПРЕ СТУПАЊА У БРАК

Пре извесног времена у Француским новинама изишао је следећи оглас: „Ускоро ће изићи из штампе лепо опремљена књига, са великим бројем фотографија и цртежа, коју условно треба да прочита свака де-

војка пре ступања у брак. Књига се шаље само уз унапред послати новац. Цена... итд.“ Преплатника, односно преплатница, на ову књигу било је толико да је тираж неколико пута морао бити већи него што је то мислио сам издавач.

И све би било у реду да једна девојка није тужила издавача ради преваре, тако да је цела ствар дошла на суд. Та девојка тужила је издавача да јој је путем поште послао „Кувар“. Међутим, суд је издавача ослободио сваке кривље јер он није у своме огласу означио коју ће књигу послати, а „Кувар“ је заиста књига коју девојке треба добро да проуче пре ступања у брак.

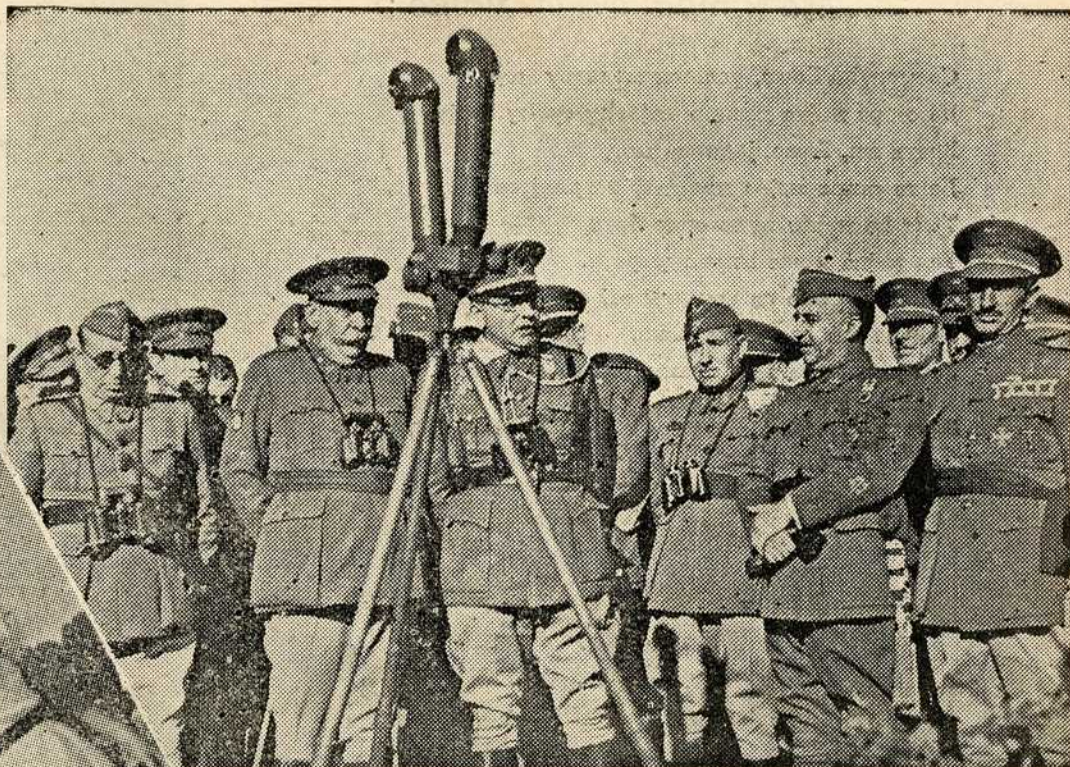
КЛУБ СКУПЉАЧА ПОСЕТНИЦА

Скупљање посетница за збирку јако је раширено у Јапану. Пре свега скупљају се посетнице чувених људи, владара, политичара, војсковођа, научника, уметника, спортских рекордера и других, затим посетнице људи са егзотичним титулама итд. У Токију постоји нарочити клуб скупљача посетница. Претседник тога клуба Ашига има збирку од 300.000 посетница, од којих је свака занимљива по начелу.

Главни уредник Мирослав Стевановић (на путу) * Уредник Мића Дмитријевић * За фотографије Александар Симић * Цртач Ђорђе Лобачев * Уредништво Поецкарева ул. бр. 31. Телефон 25-010 * Власник и издавач: Орско издавачко предузеће А. Д. Јован Тановић * Администрација Дечанска 31. Београд. Тел. 24-001-10: штампа „Штампарна Београд“ А. Д. Дечанска 31. Тромесечна претплата 68,— дина.

КРОЗ *цес* СВЕТ

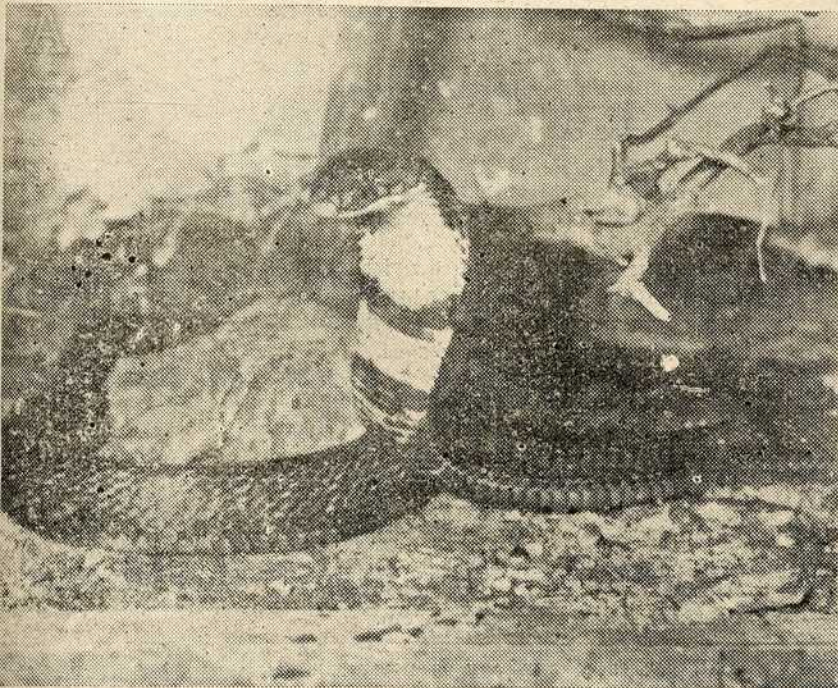

Вођа нове Шпаније генерал Франко присуствовао је великим војним маневрима који су одржани у околини Комене. На слици је генерал Франко са својим штабом

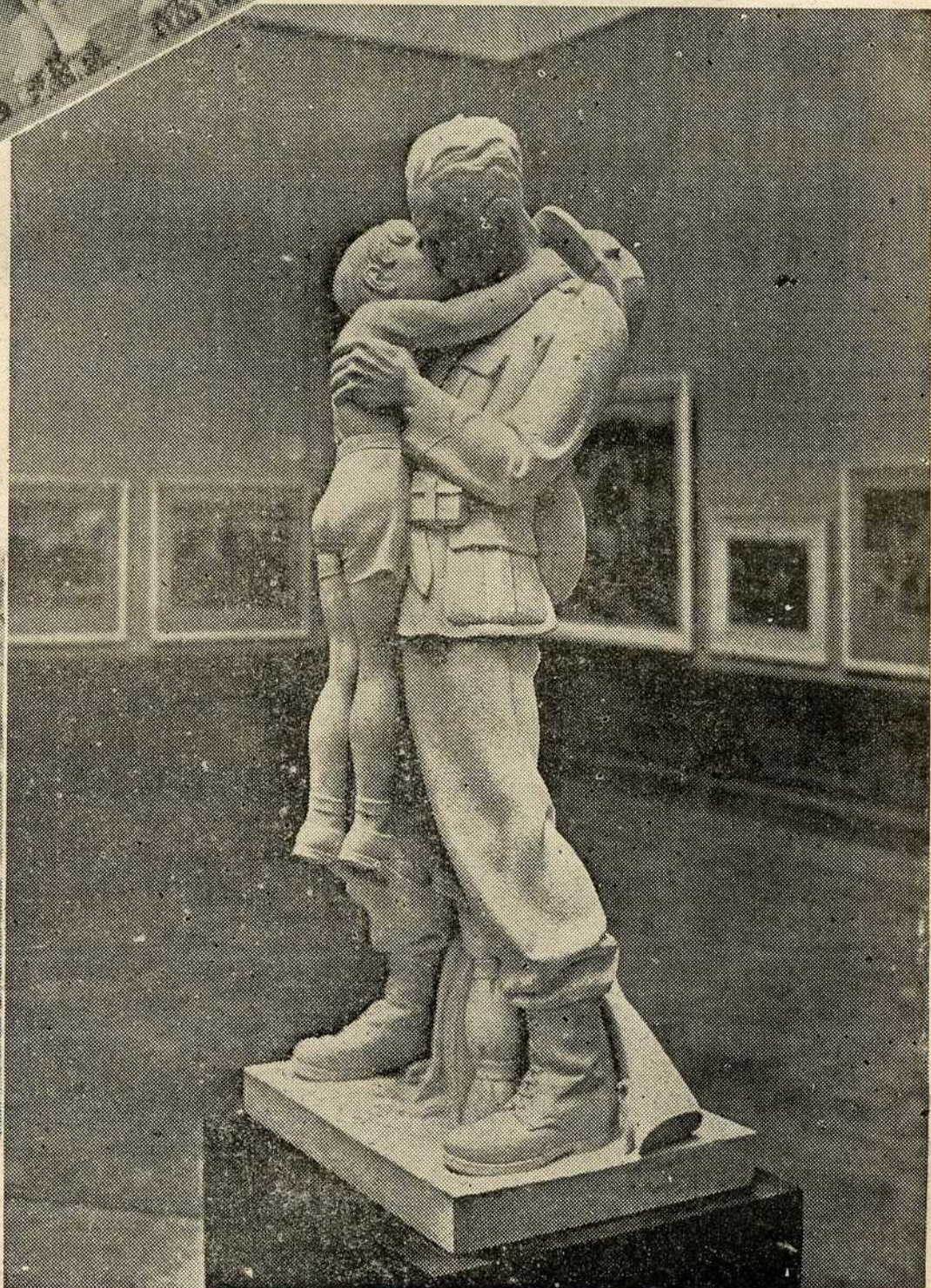
Лево — Шест љупких спортисткиња с топлог југа. Младе Италијанке — првакиње на „ролиуама“.

Доле — У берлинском аквариуму налази се највећи примерак „Краљевске кобре“, отровне змије — наочарке, која иначе живи у Индији и на Малајском Полуострву. Ова кобра дугачка је преко четири метра и кад се наљути врло је опасна

Десно — У Националној галерији у Берлину отворена је крајем прошлог месеца изложба радова италијанских уметника, који се као војници налазе на фронту. На слици: мермерна скулптура „Пред полазак“ од Бибађија Појдманија.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Молитва једне мајке

Свемогући Боже, услиши молитву моју,
Да стара мајка доживи највећу срећу своју.
Врати ми, Боже, јединца мог,
Да га стара мајка прими у загрљај свој.
Тада ће мајци пуно срце бити,
Тад мајка може мирно умрети.
И живим само да дочекам тај срећан дан,
Кад ће ми сунце да сине,
Јом једном да те загрлим, једини мој сине.

Београд, октобра

Огњена Мизајловић

Наши официри заробљеници у Офлагу XXI С

Наши
у заробљеништву

Велика група наших заробљеника официра у Офлагу XIII В

Српским заробљеницима

Тамо сте далеко,
Далеко од свог родног кута;
Ваши мили мисле на вас
И пишу вам често пута.

Ми бринемо овде
Бриге тешке ваше.
Бог нек вас чува —
Заробљенике наше!

Београд

Милан Шеховић.

ученик I разреда 9 мушке гимназије

Весело друштво из Сталага XIII А

Дођи сине

Јесењом се маглом огрнуло село,
Преко голог грања дува поветарац,
А блатњавом стазом гази лишће свело
Похабаних скута, сед, увео старац.

Са писмом у руци, у село се жури,
Оно њега лети јато црних врана,
Док облаци сиви и друмови штурни
Очекују лево крај суморног дана.

А старац се смеши, оквашеног ока
Мислећи на сина што му писмо шаље;
Старе груди тишти чежња предубока.
И отац корача све даље и даље...

„Дођи сине, лето не греје нас жаром,
Јесен је већ дошла, лишће пада густо
И родино гнездо на ојаку старом
Одавно већ стоји невесело, пусто.

...И док свело лишће носи поветарац,
А облаци сури гледају с висина,
Похабаних скута, сед, увео старац
Корача са писмом за јединца сина.

Велика Плана, октобра 1942

Љубомир Арсић

Робови вечитог леда

Алиме А. Барди

Галеко на северу, у близини усамљеног острва Хералд у Поларном Океану, „Жанета“ се мимоишла са једним китоловцем. Био је то последњи брод који је срео „Жанету“ и њену храбру посаду. Светска јавност, која је с узбуђењем пратила вести о овој важној научној експедицији, није ни слутила какав страшни крај очекује смеле истраживаче у царству вечитог леда...

Два дана после тога острво Хералд ишчезло је с видика. Приближавала се зима, ужасна поларна зима, и неколико месеци вечите ноћи и таме. Ледени ветар усукотачио је море. Појавиле су се прве ледене санте које су убрзо начиниле несавладиву препреку.

На броду је било тридесет три човека, од којих су двојица били Кинези, а друга двојица Ескимима. На палуби нико није могао да издржи више од неколико тренутака услед силне буре и ветра. Пловидба је све мучнија и опаснија. Кљун „Жанете“ опседају огромне санте, али брод се ипак пробија. Срчани путници не заустављају се ни кад је лед достигао висину катарки. Али свесни су да се путу ближи крај, бар за прво време.

Спажан, туп ударац затресао је брод. Запраштали су бокови. Изгледало је као да се сва лађа увија од болова. Машине су стале. Људи излећу на палубу. „Жанета“ је била са свих страна опкољена леденим бреговима.

И отегао се пуст, јадан живот, као неподношљив терет. Онда је дошло лето. Планило сунце преко блештаве ледене пустиње. Брод је још био заробљен. Али људи су се надали да ће понуштање хладноће омогућити да брод настави пут.

Нажалост, била је то само пуста нада. Прошла су три месеца. Сунце се спуштало зараницима. Убрзо ће опет доћи зима и вечна ноћ. Треба се помирити са судбином.

Али „Жанета“ није остала на истом месту где је заробљена у лед. Изгледа да је лед дуго вукао брод са собом. Лађа се неосетно упутила западу. А на броду ситуација је из дана у дан очајнија. Осећа се нестајница намирница. Једно јутро капетан де Лонг хитно је позван. На својој сламарници један морнар, Кинез, јаукао је од болова. Лице му се надуло, тело обасуло црним пегама. Скорбут...

Капетан покушава да охрабри људе. Али они знају шта то значи. Избегавају један другог. Тешко је замислити расположење тих људи који већ две године, далеко од цивилизованог света, болесни, без хране, утонули у вечну ноћ, лутају без циља на једном броду...

Онда се опет вратило сунце. Са светлошћу дошла је и нада. Цело небо огреало је у пурпур и азур поларне зоре.

„Жанета“ је наишла на два потпуно непозната острва, неозначена на поморским картама. Нагла појава тих језичка земље из недара Поларног Океана потсетила је људе да копно

ипак постоји. Нагнути на ограду, официри и морнари посматрали су укоченим погледом те две црне сенке издужене пут неба. Мисли су им се враћале у далеку домовину, напуштеном огњишту...

У леденом мору прскају санте. Близу су топле струје. Две године протекло је откако је „Жанета“ напустила последње пристаниште упутивши се северу. Дошао јуни 1881. Нагрижен лед комадао се и отварао пролазе. Море је било налик на безмеран напњак, с милион оваца што пасу у снегу...

12 јуни. Подне. На броду влада у журбаност. Људи предосећају неизбежну промену. Чак су се и пси узнемирили. Онда одједном страховит тутањ који се у далеким одјелима стишава на бескрајном видуку. Лед прашти. И брод одједном почиње да се њиха. „Жанета“ се грчевито тресе, као да жури да баца терет који је дуго трпео. Људи зарасли у браду надају на колена.

Онда се сви бацају на посао. Потпаљују се казани. Из димњака се опет вије дим. И брод полази. Али, иако живот на броду опет постаје нормалан, ниједан човек не слуту да их прамац, пресецајући беле пене, носи у сусрет страшном удесу...

Већ после два дана пловидбе према северо-истоку „Жанета“ наилази на прве препреке. Тешко се пробија кроз ледени обруч. Пут се крчи експлозивом. И, по неком чудном закону смеће, опет долазе патње. После првог одушевљења посада се налази лицем у лице са свирепом стваришћу. Ситуација се није побољшала. Несташ-

ца намирница је врло озбиљна. И док се неумољиви ледени брегови опет приближују, људе обузима утученост.

Море је опет побеснело око брода храбрих поларних истраживача. Као беле планине, ђутљиве авети ајсберга промичу лагано поред бокова „Жанете“.

Опет страхан ударац. Као да су циновски чекићи истовремено треснули у бокове брода. Вода нагло продире у утробу лађе. Настаје тренутак неопisivог ужаса. Мрвени дуго, стрљиво своју жртву, Арктички Океан задаје јој последњи ударац.

Неколико часака агоније. Онда се брод нагнуо на једну страну. И брзо ишчезао у хладном понору. Трагедија се збила тако нагло да посада није била свесна свега што се догађа. Један део посаде ипак је успео да се спасе. Поведено је и неколико паса.

Морнари су начинили саонице. Капетан де Лонг, опраштајући се немим погледом с понором који је прогутао стару „Жанету“, наредио је да се креће преко леда.

Израчунало се да је најближе копно велика делта на ушћу реке Лене, 950 километара далеко. Ако би све ишло како треба, ваљало би се помирити најмање са шест до седам недеља пута.

Пет саоница натоварено је храном и другим потребним стварима спасеним

приликом бродолома: лековима, оружјем, муницијом и поморским инструментима. Шесте саонице одређене су за оболеле.

Међутим, мислило се и на остало. Пут би се завршио усред лета. У то доба пуца банкиза, тако да ће се неки рукави морати прелазити чамцима. Посада поделила се у три групе, тако Три велика чамца смештена су такође на саонице. Сем тога, преживела да се, у случају ако буду принуђени да се растану, свака група независно од других брине за спас својих људи. Прву групу предводио је капетан де Лонг, другу поручник Шарл Јомон, а трећу инжењер Жорж Мевил.

Све три групе кренуле су на северо-запад. 24 јуна достигли су северну ширину од 17° 42' и почели да се спуштају на југозапад. Утучени једноликошћу путовања преко леденог беспућа, људи су губили храброст. Једино су компас и секстант помагали да се снају у царству беле смрти.

Тешко је замислити радост људи кад се 12 јула оцртала на видуку црна слијета копно. Било је то пусто, непознато острвце. Експедиција је провела три недеље на том језичку. Капетан де Лонг, поцрвенели, замолно је за дозволу да острвцу да име Ема, име своје жене чију је уплакано визију у том тренутку опет сагледао. Сећао се добро тог јутра кад је „Жанета“ испловила из луке објасане сунцем. Ема сигурно мисли да је он већ мртав...

4 августа три групе опет су кренуле на пут. Људи су били одморни, ојекљени сном. И опет им се повратила снага и храброст. Месеца августа отапао се лед и храбри истраживачи су журили. Пут преко ледених поља био је несразмерно лакши од мучне пловидбе у претовареним чамцима.

После дугог и напорног пута истраживачи су стигли на мало острво Семеновс, далеко претотражу азијског копно. Пред бродолопцима пуцло је слободно море. Брзо је одржан савет с Ескимима. Менталитети двеју раса дошли су у сукоб: с једне стране жар и одушевљење беле расе, а с друге стране стрљивост и сила нагона примитивног човека, сужња природних ђуди које он боље но ико познаје. Отворено море значило је за беле људе слободу, а лед тамницу. За Ескиме — обрнута...

Ипак је одлучено да се укрцају. Радило се о доста кратком путу. Два „сна“ зиме покорили су се. Улазећи последњи у шалуку, они су се у дну душе опростили са животом...

Изгледало је да се злокобна претсказања Ескимима неће обистинити. Море је било читавих 65 километара. Три чамца кретала су се кротко један поред другог. Али иза леба путника на видуку се указала црна мрља која се све више ширила.

— Северни ветар! — рекли су Ескиме једноставно.

Капетан де Лонг је унутао. Он је знао шта то значи. Није хтео да обесхрабрује људе. Море се већ надимало. Духноу је оштар ветар. Небо се замрачило. И наишла страховита бура.

Таласи су постајали све већи. Играли су се са шалуцама као са сламчи-

цама. Три чамца су се брзо одвојила један од другог. Људска снага није могла да се супротстави бесу олује. Приближавала се мрачна ноћ. Борба се очајнички наставила у помрчини...

Најзад је сванула зора. Море се постепено стишавало. Ветар није био више тако јак. Људи из чамца капетана де Лонга осврнули су се. Од других двеју шалуца нигде ни трага. Мрачни понор Арктичког Океана био их је прогутао...

Сутрадан, у зору 8 септембра, чамац капетана де Лонга пристало је уз обалу до које су га донели таласи и бура. Било је то недалеко од ушћа реке Лене. Али поглед је узалуд блудео далеким видуком тундре. Живот је свуда био замро.

Међутим, истраживачи се нису уплашили. Знали су да прва насеља нису тако далеко. Група је пошла на пут. Стиснутих зуба, људи су без речи корачали.

Да ли је могуће да се спасу? То су се питали сви они. Караван се заустављао сваких пет до шест километара. Људи су већ били исцрпљени. Али хладноћа није допуштала да се дуго одмарају. Чак ни кад падне ноћ. Ни под шатором, у крзеној врећи, није се могло спавати. Ветар је ујео као бесан пас. Недостатак хране доносило је сновима језиве кошмаре.

Септембар се ближио крају. Људи већ четири дана нису ништа јели. А зима је све ближе, ноћи су све хладније. Остаје још један покушај.

У зору 9 октобра, после непреспаване ноћи, де Лонг је окупио своје људе да се посаветују.

— Најбоље би било да се двојица од нас упуте у неком другом правцу и да тамо потраже помоћ — рекао је он. Остали су се сложили. У ту сврху изабрана су два најснажнија морнара. Боље речено, двојица који нису били тако изнурени као остали. Звали су се Норос и Нидерсон.

Они устају, на брзину се грле с друговима и одмах одлазе да сакрију сузе. Нешто доцније, два човека који су својим примером испричали свету причу најлепше другарске љубави и пожртвовања, били су две далеке тачке на видуку слебене тундре...

Норос и Нидерсон путовали су недељу дана, према северу. Нигде ниједног насеља. Лутали су кроз снежну пустињу, бауљали на коленима од умора. Али, и даље су ишли.

Мало хране брзо је утрошено. Авет глади прати их у стопу. Да се предају? Не! Треба мислити и на остале. Тако, далеко иза њих, чекају другови...

Продлазе многе бескрајне ноћи. Почели су да једу одећу. Шестог дана после тих трагичних догађаја Нидерсон одједном застаје с неверицом. Хвата друга за руку. Визија? Или стварност?

То је била доиста једна напуштена ловачка колиба. Два човека срушила су се као покошени и заспали.

После неколико дана пронашли су их неки сибирски ловци. Једва опорављени, Норос и Нидерсон пошли су заједно с њима да траже изгубљене другове. Али било је све доцкан. Пронашли су само њихове смрзнуте лешеве.

У дневнику де Лонга, капетана „Жанете“, по коме су и објављене све појединости ове поларне трагедије, последње речи звуче најужвишенијим херојством.

„Петак 7 октобра 1881. — Јутрос смо појели последњи комад меса. Скували последњи чај. Полазимо опет на пут, с две боце алкохола и ништа више.

„Субота 9 октобра. — У 5 ч. 30 м. Ручак нам је био кап алкохола у чаши топле воде и комадић ирвасове коже. Јуче ујутру појели смо заједнички покривач. За вечеру остаје кашика глицерина. Слаби смо, али спокојни. Бог нам је у помоћ.

„Четвртак, 15 октобра. — Наша вечера: две старе ципеле...”

То је последња белешка капетана де Лонга. Онда је дошла страшна агонија. И смрт. Падали су један за другим...

"Ликер бесмртности" Грофа Калиостра

У историским романима Александра Диме-оца, који обухватају догађаје од доласка на престо Марије Антоанете, па до њене смрти, посвећена су читава поглавља грофу Калиостру. Александар Дима-отац, најплоднији, и најчистији романиста свога доба, провлачи грофа Калиостру као законетног и закулисног фактора, који је, међутим, свуда присутан. Он толико искористиће ову тајанствену особу да читаца добија утисак да је писац ту личност измислио и убацио међу историјске само зато што му је тако било угодно.

Први у циклусу тих његових романа се зове „Јозеф Балсамо“.

Јозеф Балсамо, касније гроф Калиостро, постојао је и био заиста „тајанствена“ личност, за средину у којој се кретао, за доба у коме је живео, те је такав остао и до данас. Рођен је 1743 у Палерму. Као двадесетогодишњи младић бива оптужен суду, због преваре, те бежи у свет, из земље у земљу, служећи се разним именима. Утврђено је да је за седамнаест година свога лутања по свету, провео извесно време у Грчкој, у Египту, у Арабији, у Персији и на острву Малти, одакле је као гроф Калиостро прешао, прво у Напуљ а затим у Рим.

Године 1780 гроф Калиостро стигао је у Штрасбург, као лекар „наследник и следбеник високих свештеника старог Египта“.

У току ових својих многобројних путовања наишао је на људе, који су га ућућивали у тајне медицинске науке и алхемије. Снабдео се такође и разним старинским амајлијама, статуама и судовима чудних облика, као и мноштвом других тајанствених предмета, који су уливали страхопоштовање и високо мишљење о његовој особи свима онима, које је примао у своје одаје.

Према мемоарима његових савременика, многобројним његовим пртаним ликовима из тога доба као и поспрју, које је рад чувеног вајара Удона, гроф Калиостро био је човек средњег раста, пуначак и припураста лица. Имао је високо чело испод кога су, његове изгубљене очи као два сврдла продирали у душу онога који се налазио под његов имбра-ог втшвахоаšнмидир

погледом. Имао је, даље, орловски нос, јако развијене вилице и необично снажан глас. Смејао се често и „громко и подругљиво“, као човек добро расположен али уверен у своју магијску моћ. Госпођа Хенријета-Лујза бароница д'Оберкирх, једна од најпознатијих спесатељница тадашњег Алзаса, у својим мемоарима, писаним око 1795 године говори о грофу Калиостру. Средом га је 1780 али га није заборавила, сећајући се да је с муком успевала да се одупре његовој моћи опчињавања, коју себи никако није у стању да објасни, али која је заиста постојала“.

Кроз Штрасбург је ишао у одећу од плавог тафта, чији су шавови били опшивени златним врпцама. Од силног драгог камења које је носио на себи блистао је „као њивот неког свеца“. Бриљанте, дијаманте, рубине, смарагле и тиркизе имао је и на ципелама, и на пренику и на белој свиленој марами коју је везивао око врата и која му је у пуно чипкастих набора падала на груди, и на свих десет прстију својих белих, пуних и однегованих руку. А на глави је увек носио шешир са широким ободом украшен скупocenим белим перјем.

Његова жена Серафима Феличчани, одеваала се елегантно, али ипак не толико упадљиво. Она је била врло ретке лепоте, тако да су за њом мушкарци просто лудовали. Али највише је лудовао сам Калиостро, који је своју жену љубоморно чувао и никада је није пуштао без пратње. А када је 1785, доспео у затвор он је све предузео да од краља добије печатно писмо, да своју жену затвори у Бастиљу како би је удаљио од њених многобројних удварача. У овоме је за чудо и успео.

Живео је невероватно раскошно, а за преглед болесника, па чак и за лекове, није ништа наплаћивао. Сиромашним болесницима је шта више давао и новац да би се могли боље неговати. А таквих је, догод је био у Штрасбургу, највише и имао, пошто је избегавао друштво богатих и моћних, које никако није подносио, а све је чинио да се приближи онима према којима је живот био суров. Зато је сиротиња искрено зажалила, када је Калиостро 1783 кренуо за Париз и на тај његов одлазак медаља као на неку своју, заједничку несрећу.

Калиостро је, у то се дубоко веровало, поред осталих лекова имао два чудесна напитка, које је давао само у изузетним случајевима. Један од ових био је, **ликер бесмртности**. Човек који га узме никада неће умрети, и вечно ће остати стар онолико, колико је био у тренутку када се чудотворног ликера напио. Тај напиток према причању самога Калиостра, узео је он онда када је пао Цариград 1453 а тада му је, уверавао је, било 37 година. Његов стари слуга, Египћанин, знао је за овај напиток много раније. Други чудесни напиток био је „Водница за подмлађивање“. Когод би се ње напио, подмладио би се за тили час за пуних 25 година. Али би после тога наставио да стари, нормално даље, догод напоно не би узео овај напиток, да би се и по други или трећи пут подмладио за нови рок од 25 година.

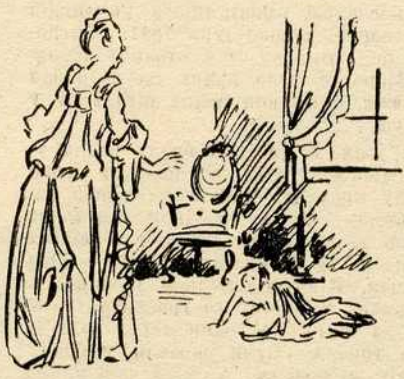
„Ла Газет д'Итрехт“, један озбиљан информативни лист у свом броју од 2 августа 1784, још озбиљније доноси информације о једном чудноватом догађају у вези са овим Калиостровим напитком. Реч је о некој „старој и угледној дами из Штрасбурга“, која је после многобројних наваљивања успела да приволи грофа Калиостру да јој пошаље једну малу бочицу тога напитка. Случај је, међутим, тхео да грофов хиљадуседамстогодишњи слуга донесе госпођиној кући бочицу, баш кад је ова била изашла у шетњу.

Њена слушкиња, жена од 30 година, која је на бочици прочитала „Водница за подмлађивање“, није могла да одоли искушењу. Отворила је бочицу и испила њен садржај. Тада је, одједном, са страхом осетила како постаје све мања, све тања, како хаљина на њој почиње да бива сваког тренутка више шира, све већа за њу. Ври-

стала је, грешница, и пала у несвест. А у несвест је пала и њена госпођа када је, на повратку из шетње, угледала на поду своје собе, једну малу петогодишњу девојчицу, како се немобно копца у слушкињиној хаљини.

*

Нема никакве сумње да је Калиостро заиста успешно лечио божести органа за варење, астму, костобољу и реуматизам, али је то далеко од тврђења да „за њега није постојала болест која би била неизлечива“. Али он није људима враћао само младост и здравље, већ им је обећавао и богатство. Тврдио је свима и свакоме да он уме да прави злато и да зна један поуздан начин да било који драги ка-

мен за неколико часова, постане два пута већи него што је био.

— Када то не бих радио, говорио је — откуда бих имао оволико новаца.

Кардинал, принц Едуард од Роана, бискуп Штрасбуршки, изјавио је био жељу да види „лекара чаробњака“, који тако успешно лечи телесне болести; недостижног алхемичара који прави злато; саветника невољних, чија је реч мелем за рањене душе“. Али гроф Калиостро одговара:

— Ако је кардинал болестан, нека дође и ја ћу га излечити; а ако је здрав, значи да му нисам потребан, као што није ни он мени!

Па ипак су се једног дана састали. У зао час грофа Калиостра.

О том њиховом сусрету остао је само један мали писмени траг. Један од кардиналових секретара, забележио је, да му је кардинал пошто се вратио од Калиостра, рекао:

— На лицу тога човека видео сам такво импозантно достојанство, да ме је одмах обузела нека дубока побожност. А када је Калиостро неколико дана доцније рекао Едуарду од Роана:

— Ваша је душа достојна моје и ви заслужујете да вам поверим своје тајне.

Кардинал је био ван себе од среће.

*

У Паризу је гроф Калиостро веома брзо постао „душевно и телесно лекар“ највиших кругова а нарочито жена. Али обилазак помоћу у новцу, коју је делио сиротињи као и у Штрасбургу, учинила га је популарним у широким масама.

Он је од 1783 до 1785 био један од ретких идеала париског становништва. Његове слике продаване су улицама, као што се и певале песме о грофу Калиостру, „добротвору народа“, „пријатељу човечанства“, чаробњаку који људима враћа младост и чудном лекару који лечи бесплатно, јер сматра за највећу награду да људима буде од користи“.

Али тада је, одједном, избила на јавност она скандалозна афера, позната под именом: „Афера краљичиног ђердана“, која је имала недоследне последице, и била, несумњиво, једна од оних догађаја, који су убрзали појаву револуције. Прва последица ове афере била је хапшење кардинала од Роана, а затим и осталих лица умешаних у ову заиста дрску и необичну превару.

Тада је доспео у затвор и Калиостро, а из затвора, — заједно са принцем од Роана, грофицом Ла Мот — Валоа, госпођом д'Олива, и осталима, — пред суд. У току претреса доказано је да Калиостро није имао никакве везе са овом афером. Принц-кардинал изјавио је да је он целу ствар поверио својем пријатељу тек почетком августа 1785, дакле неколико дана пред њихово хапшење. А поверио му се зато, да би од њега потражио савет, пошто је, најзад, увидео да је посредни обична превара.

Пошто се упознао са членицама, гроф Калиостро је наивноме принцу, — тако је бар овај рекао на суду, — препоручио да одмах иде лично краљу, да му све исприча и призна.

Тако је поред кардинала, од свих оптужених био ослобођен једино Калиостро. А када се нашао поново на слободи, могао је констатовати да му је то суђење само придигло популарност у Паризу. Није чудо што Луј XVI није био задовољан ни оваквом пресудом, а још мање овацијама које су приређене Роану и Калиостру, када су били пуштени из затвора.

Али ни он није могао ништа против једног принца од Роана, и зато је сав свој гнев изручио на грофа Калиостра, странца без домовине, богаташа без познатог извора прихода, лекара без признате дипломе, једном речју необичног скитницу и опасног шарлатана...

Неколико дана после пресуде којом је ослобођен сваке одговорности у вези са кобним ђерданима Марије Антоанете, Калиостру је саопштена краљева наредба о његовом протеривању из Француске. Покорио се и 13 јуна 1786 отпутовао за Енглеску, одакле се већ идуће године пребације у Швајцарску, а затим у Италију.

Године 1791 хапсе га у Риму, оптужују да шири слободно зијарство, и осуђују га на доживотно робљу.

Умро је на робији године 1795, у замку Сен Леон, у близини Рима, и поред свог чудотворног „ликера бесмртности“. А када је умро било му је 52 године званично, а 379 година по рачуници оних, који су му веровали да је чудотворни напиток понио оне године, када је Мухамед II освојио Цариград.

Н. Т.

»Српска сцена«

Ових дана изишао је из штампе пети број часописа „Српска сцена“ који издаје Српско народно позориште, у редакцији Николе Трајковића, генералног секретара Позоришта. Часопис доноси чланак г. Милана Димовића „Победа речи“, кратак чланак о позоришту и музици, извод из успешног предавања г. др. Валтера Кунце, угледног позоришног стручњака из Менхена, „Ете као позоришни управник“, приказ из живота и рада Готхолда Ефраима Лесинга, поводом спремања његовог комада „Миња од Барнхелма“ у Српском народном позоришту. Поред тога, овај број „Српске сцене“ доноси анализу „Вечитог младожење“ чија се премијера такође ускоро очекује на нашој сцени, преглед премијера, обнова и реприза у овој позоришној сезони у драми, опери и балету, биографије Вере Костић и Радивоја Крстића, топлу пртицу „Величина и робовање глумачког позива“, чланак живојина Петровића „Хиљаду дуката цесарских Мише Анастасијевића“ из позоришног живота старог Београда, и, на крају, занимљиве позоришне белешке и позоришну хронику. Сем тога, часопис је илустрован многобројним фотографијама, технички лепо опремљен, штампан на доброј хартији. Часопис се добија код разводника Српског народног позоришта.

ASPIRIN у сваку кућу!
Отмас рег. С. Бр. 19999, од 6. X. 1942
80465, 1-1

**Велике линије
јесење моде
показује
Die Dame**

водећи европски часопис за уметност, животну културу и моду, лист оних који постављају највеће захтеве.

Сваки месец излази један број са многим странама у боји за Дни. 18.—

Тражите „Die Dame“ код свог продавца новина или код

ПРЕСЕ
Београд
Влашкинчева 8
Телефон 23-33-32

Лосни суцрот

РОМАН ОД ХАРЛАДА РЕБЕЛИНГА

(14)

Шандор је погледа у недоумици. Можда јој је ипак учинио нажао?

Нора је одмах осетила Шандорово колебање. Љубав према Стефану давала јој снаге. Изазивачки је продужила: — Да ниси случајно био љубоморан?

Мени то може само бити драго, продужила је и опет се гласно насмејала.

Шандор није могао више да се уздржи. У изливу страсти зграбио је, привукао себи и почео бесомучно да љуби.

Стиснутих очију отрпела је Нора ту нежност.

Нора се није бранила. Мрзовољно гледајући у празнину отрпела је његову нежност. Морала је да се жртвује за Стефана и себе. У том тренутку није мрзела ни Шандора, задовољна што је победила, што је снасла ситуацију. Сада више ништа није стајало на путу њеним плановима. А сутра, прекосутра, заједно са Стефаном почеће нови живот, далеко у туђини...

Кад су Хана и Пат пролазили бедно осветљеним степеништем пресрела их је настојница куће и испратила значајним осмехом пакосне жене. Хана се припила уз Пата гледајући у страну. Тај осмех је вребао, јер је био оваплоћење свега ниског и одвратног. Никада дотле није осетила жарку жељу да оде из ове атмосфере и да се никада више не врати.

Напољу је падао мрак и улице су већ биле осветљене. Имали су још пола часа времена. Пат је узео Хану под руку и пошли су да се мало прошетaju.

Без речи су ишли улицама, пуним људи који су се журили.

Хана се сетила оне вечери када су први пут ишли тако под руку мрачним улицама. Колико је времена онда прошло, колико се много шташта променило, иако је то било свега пре неколико дана! И све оно што је онда пожелела, сада се испунило. Она ће ускоро да постане жена човека кога је заволела!

И Пат је мислио на будућност. Рекао јој је да ће још неколико сутра отпутовати у Швајцарску. Тамо ће сачекати да виде како ће се развијати ствари у Бечу. У Бенови ће се укрцати на лабу, која ће их пренети далеко преко мора, у Рио, где њега чека ангажман.

— А онда? упита Хана тихо.
А онда? Видеће. Ни он није знао шта ће бити даље, али је сада увидео да већ има обавеза. Сада није више сам.

Уосталом, неколико година ће још путовати по свету. А онда ће се смрити. Купиће негде кућицу и мало имаће. Можда и овде у Бечу, у Дахау. То би било најлепше. А ако не буду могли да живе без своје средине, може Пат да купи неко предузеће па макар и сам „Метропол“. Директор Хаслингер је и онако стар и без наследника.

Пат наједном застала. Како он то све олако схвата! За њега нема више места у Бечу, потерница је још на снази и ко зна шта се у најближем времену може да деси! Њега могу сваког тренутка да ухапсе!

— А да ли ћу ја смети да радим? прекиде га Хана видећи да се намрштио.

— Да ли ти је много стало до тога?

— Баш и није... откако сам тебе упознала. А права артисткиња мора сем тога од младости да тренира. Мени отац није дао... Знаш шта? Ја ћу бити само твоја... мала женица...

— Добро, пристајем, рече са осмехом Пат, опет одобрљив.

Стигли су баш на мост. Дувао је оштар источњак. Хана се тресла од језе, гледајући дну матицу испод моста. Доклегод се могло сагледати, пружао се низ светилки поред обале канала.

— Шта мислиш, Хана? упитао је Пат.

— Мислим, рече Хана замишљено, да је најбоље решење у таласима, ако то мора бити и ако једном до тога дође...

Сутрадан је био тмуран јесењи дан. Цим је по договору спаковао све ствари. Пат је, по Цимовом савету, провео дан ван Беча, пошто би сваки сустрет са Нором могао да им поремети све планове.

По подне директор Хаслингер позва Цима у канцеларију.

— Ствари стоје рђаво, мистер Хилтоне, поче Хаслингер без околишења. Не могу да ухватим тог проклетог Лимату. Већ сам имао осам међународних телефонских разговора. То ћете све ви морати да платите!

— Не мари.

— И онда кад сам га ухватио, каже да му је потребан цео дан за монтаже топа. Према томе, мистер Старпер мораће још једно вече да се жртвује...

— То је против уговора. Ми ћемо радије платити оштећу...

— Ви сте послован човек, мистер Хилтоне, и разумећете да нема за мене оштеће која би могла да ми замене програм. Мистер Старпер ће морати да се појави... То захтева престиж мог предузећа. А сем тога, Лимата му није никаква замена...

После краћег размисљања Хилтон је морао да призна да је директор Хаслингер у праву.

— Добро, покушаћу да га наговорим, ако икако буде ишло...

— А сем тога, мистер Хилтоне, још једно дискретно питање. Чуо сам где се прича у кантини да је јуче мистер Старпер славио веридбу...

Цим климну главом.

— И зато хоће да раскине уговор?

— Не. Постоје други разлози, које не могу да вам кажем.

Директор Хаслингер се задовољио одговором.

Укочено је гледала Нора у књигу коју је држала у рукама. Мисли су јој биле далеко од онога што је чи-

тала. Летеле су Стефану до кога икако није могла да дође, а коме је претила највећа опасност. Јер, љубоморни муж је брижљиво чувао. Ниједан јој изговор није помагао, никако није могла из куће. Иако није дизала очи да види Шандора, осећала је на себи његове неповерљиве, продишне погледе. Против свог обичаја он је данас остао цело пре подне код куће, у њеној близини, бавећи се безначајним стварицама. Тако Нора није могла ни да телефонира. Морала је своју глупу улогу до краја да глуми.

Најзад, пред само подне, Шандор се решио да попусти и изиђе. Опростио се са њом љубазно, сео у кола и одјурio у варош.

Нора је дахнула душом. Као птица полетела је у другу собу, пресвукла се на брзу руку и неколико минута доцније и она напустила кућу. Брзим кораком похитала је до најближе станице таксија и наредила шоферу да брзо вози у хотел „Империјал“.

Само да затекне Стефана у хотелу! Али портир је бацио кратак поглед на даску за кључеве, слегао раменима и рекао равнодушно:

— Нажалост, мистер Старпер није у хотелу. И мистер Хилтон је изишао. Сигурно су у циркусу. Нису ништа оставили...

Нора појури у Метропол, али вратар уљудно и одлучно одби да је пусти унутра. Ни Пат ни Цим нису били у циркусу, а за време проба не сме никога да пусти. Уосталом, можда су у кантини...

Дебела кантинерка седела је и пила кафу пушећи цигару кад је ушла непозната, елегантна дама. Зачудила се необичној посети, јер се у то време у кантини нико није налазио. Нора се разочарано осврну по кантини:

— Опростите, ја тражим господина Старпера...

— Нема га овде, госпођо. Он никада не долази преко дана у кантину...

Нора, разочарана, осети такву малксалост да је морала да седне. Шта сад да ради?

— Данас нећете имати среће да га нађете, милостива госпођо, продужи кантинерка доброћудно. — Господин

Старпер славио је синоћ веридбу и разумећете...

Нора је погледала дебелу жену са таквим запрепаштењем да је ова прекинула причање. Како? Веридба? Стефан се верио? То је дакле одговор на њено писмо! Одбацно је као ствар, а она дрхти над њим. Презрео је и њу и њену љубав!

— Вама није добро, госпођо, рече кантинерка забринута. — Хоћете ли мало воде или чашицу коњака?

Нора механички климну главом. Шта сад да ради? Да још трчи за њим? Да му се намеће? Да мољака за своју љубав? Зар то да буде крај свих њених нада? Не, не, никада. Још она није изгубила игру, још она држи у руци један адут. Последњи, али зато најјачи...

Погнут, дубоко утонуо у мисли, седео је стари Холер, Ханин отац, на отоману, у свом скромном стану. Лице му је било набрано, забринута. Данас је био одлучан дан, данас је требало да га Хана напусти за увек. И да оде са туђим човеком кога тако мало познаје. А много штошта је код тог човека нејасно и загонетно. Зашто је само тако изненадно раскинуо уговор, зашто тако форсира одлазак? Старог Холера морала је брига за будућност његовог детета.

У мислима га прекиде оштар глас звонца на вратима. Холер устаде са уздахом, огрну калут и упути се вратима да отвори. Пред њим је стајала нека непозната дама, одевена са великом елеганцијом.

— Да ли бих могла да говорим са господином Ханом, ако се не вaram, Холер...

Стари уљудно одздравил.

— На жалост, нема је сада код куће...

— Ах, тако. А да ли бисте били тако добри да ми дозволите да је сачекам у стану? Треба да разговарам са њом по врло важној ствари...

— Изволите.

Шта има да разговара ова отмена дама са Ханом? питао се стари Холер уводећи Нору у стан. Да није и она у вези са њеним вереником? Много има загонетних ствари код тог Пата Старпера.

— Можда бисте могли и мени рећи, милостива госпођо, рече стари Холер кад су били у соби. — Ја сам, наиме, Ханин отац...

— Не, не, рече Нора кратко. — Могао да говорим баш са вашом ћерком. — Молим, молим, изволите се само раскомотити.

Нора седе на ивицу отомана. Стари је у забуну купио посуђе које је остао на столу после скромног ручка.

Брзим женским погледом, који ипак не пропушта ниједну стварицу, погледала је Нора целу собу скромнога стана. Овде, дакле, живи девојка која јој је претела Патову љубав? Ироничан осмејак прелете јој лицем. Ово ни најмање не личи на љубавно гнездо. Биће да је мала његову тренутну занесеност и сувише озбиљно схватила. Али она, Нора, брзо ће да је отрезни. У том тренутку, стварно, она се осећала далеко јачом од своје супарнице, која је за њу била обична млада девојка.

Али онда се намршти. Сетила се своје младости. Зар није она мала мељирана солица, у којој је толико срећна била са Стефаном, личила на ову собу? И колико би много она сада дала да могу она времена да се врате! Шта јој сада вреди сав луксуз, све богатство, све халине и накит, кад није срећна! Драге воље би се она одрекла свега тога, кад би само могла да постигне оно за чим јој срце тежи. И опет је свом снагом осетила завист према младој девојци код које је дошла. Како би се она радо са њом мењала!

(Наставиће се)

ЈЕСЕН ЈЕ...

Јесен је у пољу, на срцу, у души...
Жита се зелене. Плугови шкрипе.
Падају нове бразде. Трава се суши.
И прве јесење кише сетно сипе.

Поља се шарене. Тихе су даљине.
Црпе се свеже оранице нове.
Пасу стада. Само пастир, из долине,
Пева, сања — своју драгу песмом зове.

Мртви су виногради, берба је прошла.
Брда чекају у тами. Јато врана
Некуда хита. Туга је рано дошла...
Крши се тешко доба — у сплету рана.

Звона се чују са наше цркве старе,
Главе орача верних небу се дижу;
Моле, просе, ал' очи радосћу не жаре...
Протичу дани, трске по земљи гмижу.

И дим се тромо вије у даљњој њиви.
То ватру чобани ложе. Небом броде,
Мрачни к'о живот, ниски облаци сиви.
Умире дан, са надама што нам годе.

И речне врбе мога завичаја,
У јесењој ноћи, кад све друго спава,
Шапућу болно, с пуно уздисаја —
О несрећни Мајке која очајава...

Старо Село, октобра 1942

Вукосава Којадиновић,
свр. матурант

Бакљада

ПИСМЕ: М. ДЕРЖИЋ

Ума људи којима, чим чују блех музику, срце радосније заигра. Ноге некако саме од себе поигравају, и добе им да подврискују. А ја то, брате, не могу. Одвратно ми је. Згадиле су ми се све врсте парада, а нарочито бакљаде. Одеш у масу а она те са свију страна стисне, изудара те лактовима, стану ти људи на жуљ, шампионом косу запаље. А и одело могу испепати. Ево, шта се мени догодило пре неколико година.

Седим ја лепо увече у топлој соби и читам. И мислим: како је дивно у пријатној наложеној соби. Наједном се отворише врата и другар уђе у собу, скоро утрча. На пешкиру унесе снега и размахну њиме. Сав се најехих.

— Их, вели, што си се завукао у собу, а напољу свет врви: бакљада!

— Нека, рекох, и не размахуј, не разклађуј ми собу. Никуд не идем.

А он навалио и наговара ме да изиђем, прича и саветује. Досадио ми.

— Па, добро, велим, да изиђемо.

Обукох се добро: вунене чарапе, дџемпер и нови плави зимски капут. Изиђосмо. Врви свет као у мравњаку, гура се, јури. А све у светлости, заставама; фењери и свеће на прозорима. Добосмо на главни трг и стадосмо на ивици плочника. Око нас маса, хиљаде. Позади један подебео чичица наслонио ми се на лева. Све ми колена подрхтавају. А макнути се не могу никуда.

„Ако ми се оклизну ноге, помислих, и поклопи ме овај дебели, готов сам“. Једва се држим ва једну светиљку да не паднем с плочника.

Одједном се маса заљуља.

— Долазе! повика неко.

Засвира музика и прође, а онда манифестанти: група по група. А са стране ватрогасци са шампионима. У униформи су: шлем, секирица и широки кајиши око појаса. Парада, па ето.

— Живео! повика неко иза мене, и

свет поче плескати. Газмахну се и чичица иза мојих лева и груну ме лактом тако да полетих са плочника право на манифестанте. Задржах се некако за светиљку, али ноге измакоше испод мене на улицу. Једва се исправих и хтедох да се окренем, када ми секирица једног ватрогасца запе за џеп. Потегох ја, потегну он, само он јаче, и — све се окрену око мене: секирица ми поцепала капут од џепа до дна. Једва што додох себи од запрепашићења, и окренух се кад се сударих са другим ватрогасцем. Стаде ми на жуљ и удари ме шампионом у главу. Посу ме свега нека чај и коса ми се запали. Једва се догурах до тротоара. Сас бесан викнух:

— Магарче!

— Живео! повика једна група.

— Капут су ми поцепали!

— Слава му! прихватише манифестанти.

Пролази свет, шампиони, музика, живео! слава му!

Иако су на све стране горела светла, мени се приело пред очима. Једва се прогурах до куће држећи капут једном, а чвор на челу другом руком. А у, пећи се ватра угасила, соба охладила. Опрах лице, повезах главу, чуњерак косе фали.

Три дана сам лежао у грозници. После тога сам се опишао до главе и ишао без капута. Целе зиме кијавица ме није остављала.

И ето, отада мрзим све параде. Огадиле ми се.

Савети НАШЕГ ЛЕКАРА

Болест и расположење

Потпуно је јасно да човек не може бити нарочито добро расположен када је болестан, поготово ако се болест одуговлачи. Али, болесник никад не сме да падне у депресију или очајање, чак и онда када болест пође и нагоре. Он себи увек мора да говори да сваки човек мора понекад и да болује; да је чак добро да се понекад одболује јер тек се онда може ценити здравље. Осим тога и са медицинског гледишта није рђаво да човек с времена на време прележи по коју болест, јер на тај начин стиче извесну отпорност према оболењима уопште. Сви се лекари слажу у томе да је најтеже и најнезахвалније лечити особу која никада није боловала, која је, како се то обично каже „целог века била здрава“. У болести болесник треба увек да се сећа пријатеља и познаника који су боловали као и он, или још теже, па су ипак оздравили. Никада несме да мисли на онај много мањи број болесника који нису прездравили, јер то је изузетак. Правило је да болесник оздрави, прво због тога што велика већина болести — хвала Богу! — није смртоносна, а затим што се далеко највећа већина, благодарећи савременом стању медицине, успешно лечи. Болесник треба, по оном опробаном начину, сваког дана себи да каже: „данас ми је боље“. Ко није то покушао, не може да зна колико једна овако проста ствар може повољно да утиче на болесниково душевно расположење.

*

Али на његово расположење утиче и околина у којој болује. За многе болеснике најпријатније је када се налазе у средини својих драгих. А та средина може на њих или благотворно, или пак и врло штетно да утиче. Нема сумње да се болеснику мора узгизвати пажња и нега коју тежина болести изискује. Али се у томе не сме претеривати. Нема теже и неспособније ствари за онога који болује као ако га неко сваког часа запиткује није ли му хладно или му је врућина, да ли добро лежи, има ли температуру и то да ли мађу или већу него ли што је пре једног сата имао итд. На болесника нарочито неповољно делује ако примети брижна лица око себе. Али исто тако неће му бити пријатно, ма како мало опасна болест била од које болује, ако околина његово болест не сматра важном, или се чак и потсмева. На ово треба приметити да чак ни лекари никада не могу бити апсолутно уверени у лакоћу или тежину једног оболења, јер и најлакша болест може који пут да се претвори у тешку, а најтежа да се брзо и повољно заврши.

Једно тешко питање код нас је посета болесника. По клиникама и болницама то је решено: болесник се може посетити само у одређене дане и одређених часова. Јер њему је пре свега потребан телесни и душевни мир. Међутим кад болесник лежи код куће, онда родбина и пријатељи, из пажње и љубави према њему, обилазе га у свако доба дана, и то по неколико њих седе заједно у болесниковој соби, што њега, у највећем броју случајева, мора да замара. Поред тога, нарочито у последње време, скоро сваки болесник има поред себе радио апарат, па цео дан слуша музику, што такође може да има, када је са мером и благотворан, али ако је претерано, само штетан утицај на болесниково стање болести. Исто тако је важно да болесник не чита претерано, од јутра до мрака, сувише тешко, озбиљно или чак и суморно штиво. За време болести читају се лаки романи или ведре, евент. шаљиве, а ако је могућно и духовите приче или лепа путописи или животописи.

Укратко, болесник треба да зна да од његовог расположења много зависи колико ће болест трајати. Он мора бити увек ведар и оптимиста; њему не треба бранити — осим врло тешким болесницима — умерено читање и по коју посету доброг пријатеља. Али не сме се претерати. Јер да би оздравио, болесник осим доброг расположења, треба да има, и то пре свега, телесног и душевног мира.

Др. С.

Пажљива напаст

ПИСМЕ: М. СТАНОЈЕВИЋ

Кадког би се господин Аца огрешио о супружанску верност, изненадио би своју жену прекрасним поклоном.

Дивна Јелена наслућивала је душевне побуде које су гониле њеног мужа да тако често свраћа у јувелирску радњу, али је ћутала. Није му пребацивала, није чак ни претила. Примала је његове поклоне са блажим осмехом најсрећније жене. Јелена је била паметна.

— Зашто да му то уопште смет, мислила је. Вара ме и варао би ме исто

— Човек мора да се чуди са колико укуса су бирале све ваше драгоцености.

— Са укусом, да, уздахнула је болно Јелена. — Али без нежности. Аца је љубазан и пажљив. Али воли толико жена, да у ствари не воли ни једну па чак ни мене. Шмук, то није све, верујте ми.

— Да, свакако. Постоји нешто што је много скупуље од тих скупоцених накита.

ставља њихов хладан сјај за жену која тражи оданост и љубав?

И решила је да сазна све...

Било је већ доцкап, а Аца није био дошао на вечеру. Казао је да има важан послован састанак. — То већ знам, насмејала се горко. Брзо се обукла и хтела да оде за њим. Али куда он обично одлази? Сетила се. Говорио је он њој често куда иде. У један ресторан који није тако далеко. За четврт сата била је већ тамо.

— Да ли је ту г. Аца Арсић?

— Да, госпођо, одговорио је келнер. Она је оклевала неколико тренутака, а затим се упутила ка означеном столу. Шта види! Није ли то варка? Не, њен муж овде заиста седи и разговара са њеним јувелиром Петковићем.

Изненађен њеним доласком, Аца је устао и брзо се опростио од јувелира. — Тражим да ми објасниш све, захтевала је енергично Јелена. Шта то има да значи? Састајеш ли се често са овим јувелиром?

— Наравно, одговорио је Аца несигурно. Знаш, твоје драгоцености...

— Шта, моје драгоцености? Оне можда нису праве?...

— Не, драга, Петковић је мој стари пријатељ и о томе ти свакако ништа ниси знала. Наручивао сам код њега сав лажан накит за тебе, да бих побудио код тебе љубомору.

Ишли су ћутке. Затим је Аца почео прибранијим гласом.

— Моји поклони увек су те радовали. Доцније су ти изгледали сумњиви, мислила си да те варам и да те изсажаљења због своје неверности претрпавам поклонима. И наручивао сам лажни накит. Да није било тог накита, никада не бих сазнао да си љубоморна. Љутиш ли се због овог признања?

— Не, хвала ти.

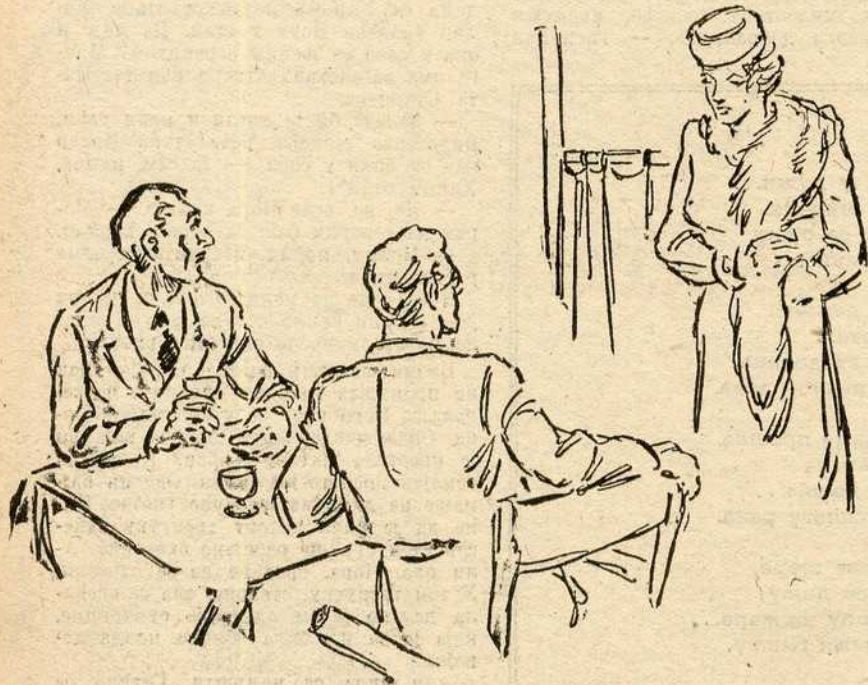
Велики терет пао му је са срца и сада му је остала још једна брига: погорети код куће све рачуне јувелира код кога је куповао прави накит за многобројне пријатељице.

*

После неколико месеци срео је јувелир Петковић Јелену.

— Госпођо Арсић, одавно нисте били код мене.

— О, сада то није потребно. Зар нисте сами рекли да постоји нешто што има много већу вредност него најскупоценији накит.

Тако и после мог пребацивања, а из предострожности не би ме више даровао скупоценим накитом. Ипак је мој положај бољи него стотине других жена које су преварене, а којима мужевни не плаћају тако скупо сажаљење.

Искрено речено, која жена не жели да сазна вредност поклона? И Јелена је сваки нови дар носила крадом код свог јувелира, г. Петковића, који је био познат као добар познавалац драгоцености. А сем тога био је и дискретан. Увек јој је говорио:

Јелена је пажљиво завела бриљантски прстен, захвалила се за услугу, али није разумела чудан израз лица и прикривен осмех јувелира који је учтиво допратио до врата.

После ове посете својом јувелиру, Јелена је осећала све више неки бол и немир. Почело је да се кува нешто у њој. Овако није могла више да издржи. Она воли Ацу и мора да му каже да зна за позадину његових честих поклона, јер неће више да их прима. Гнуша их се. Шта ће са њима? Шта прет-

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Модерни РИМ

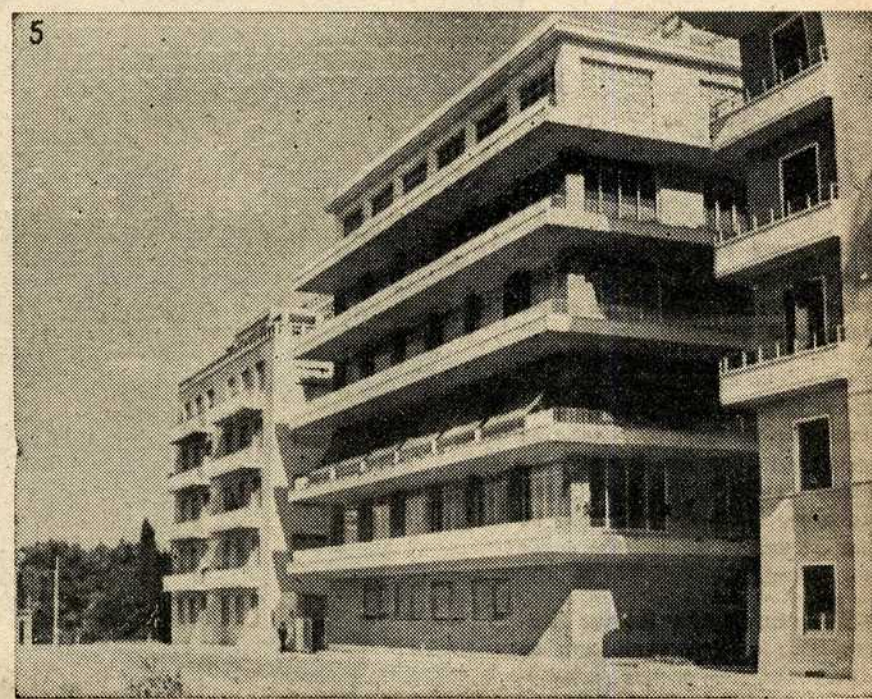
1) Поглед из парка једног дворца на Телију, пуног старих, историјских успомена и традиције, на нови квартал за становање у Риму.

2) Римљани много воле ваздух, сунце и цвеће. Зато градитељи нових зграда граде, макар и на штету општег изгледа, зграде са што више балкона. Станови са великим балконима издижу се на јагми.

3) Једна од великих кућа за становање, које се у великом броју дижу на периферији Рима. Ова кућа грађена је у стилу морских таласа и не може се рећи да под врелим сунцем Југа не делује освежавајући.

4) Нови блок зграда иза Виа Номентане, где се налази и Мусолинијева палата.

5) Типична, врло елегантна кућа за становање са периферије Рима. Налази се у кварту Паиролу, на обали Тибера, са погледом на римску Кампању. Станови у овим кућама не издижу се под кирилу, него се, по римском систему, купују као непокретност.

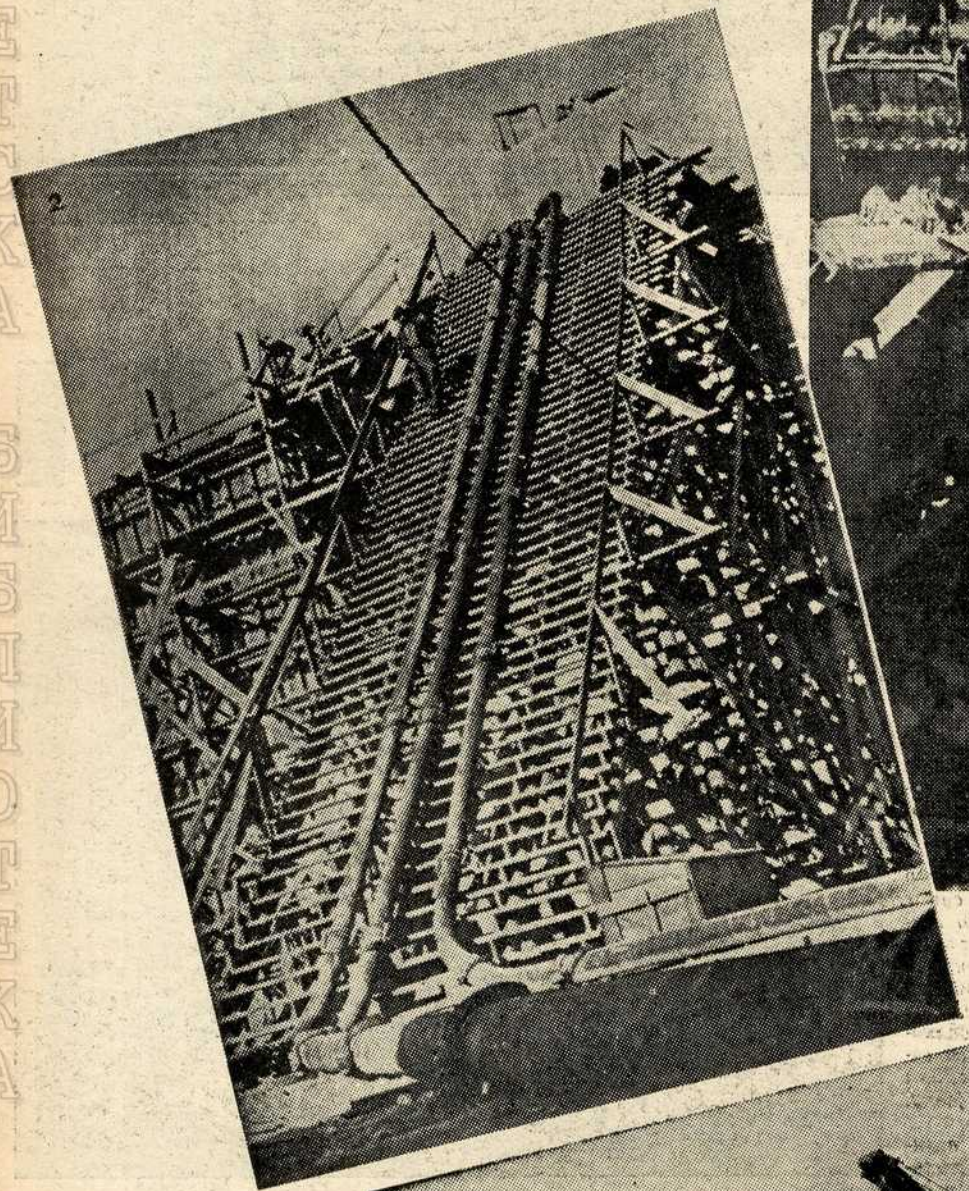
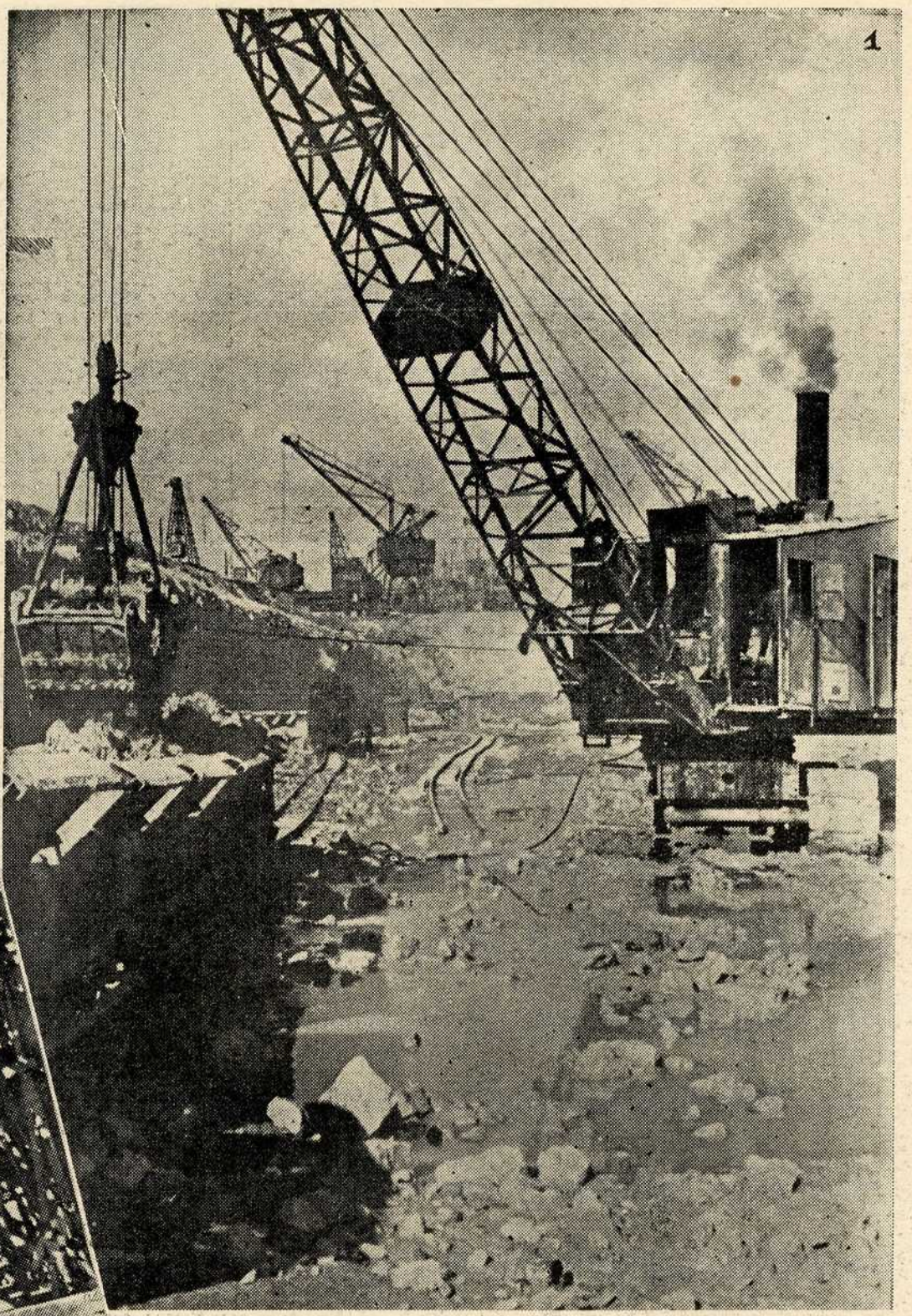

WWW.UNIBG.BG

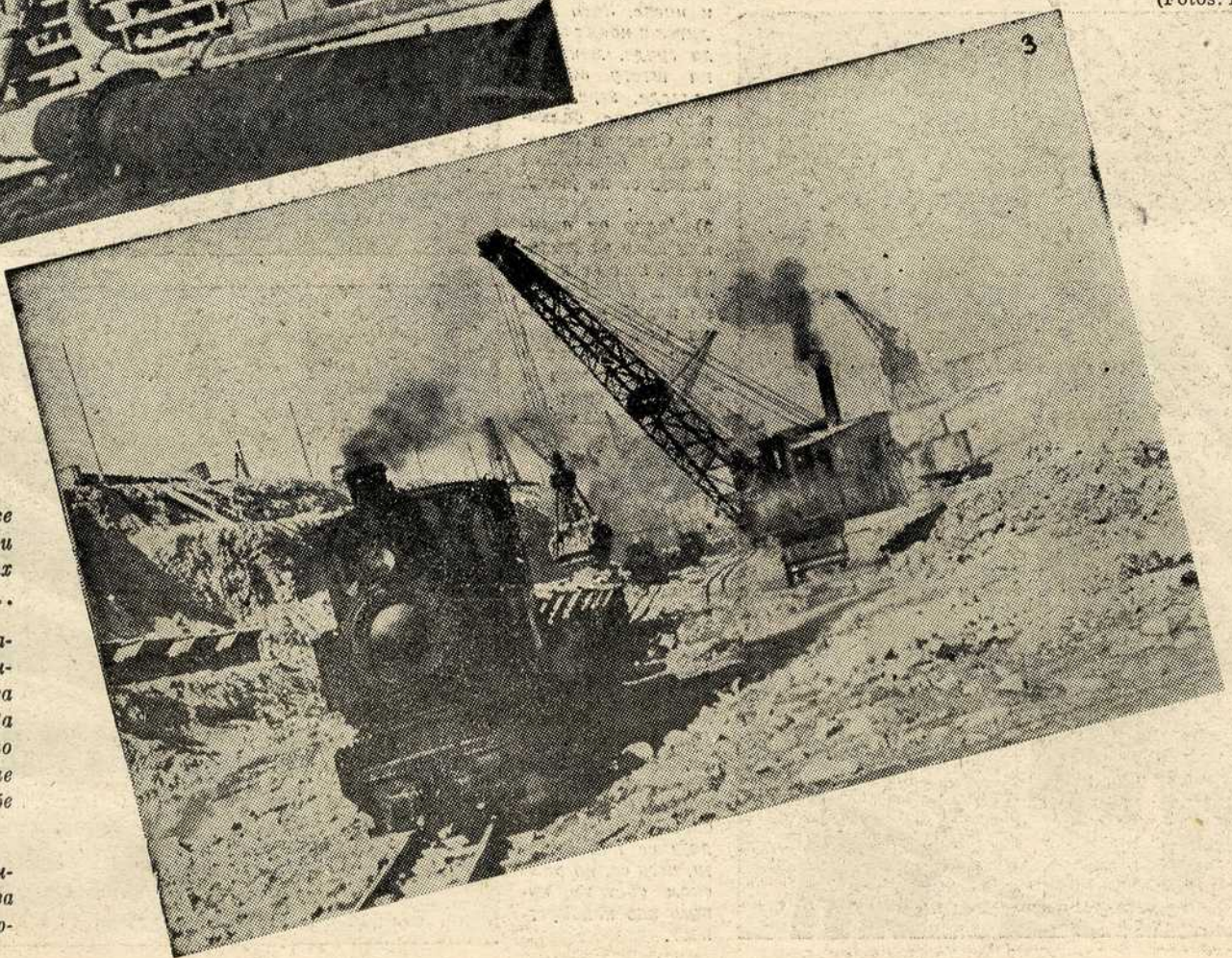
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОДМОРНИЧКЕ БАЗЕ

Огромни радови изводе се на западно-европској обали Атлантика. Хитно се граде подморничке базе, из којих се води огорчена борба против непријатељског поморског саобраћаја.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

1) Приликом копања појавила се вода која омета даље копање. Али само за кратко време, јер се одмах предузимају одговарајуће мере...

2) Саграђене су огромне инсталације помоћу којих се парним пумпама избацује вода из темеља за један „подморнички бункер“. За кратко време ту ће бити једно склониште за подморнице коме не могу да науде ни највеће бомбе из ваздуха...

3) Почетак радова: копање земљишта за градњу склоништа за подморнице, тако званих „подморничких бункера“.

КОЗАЦИ

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

- 1) Кубански козаци се добровољно пријављују у сеоску милицију, јер су одувек били непријатељи большевизма.
- 2) Бескрајном равницом степе јаше козак. Стојећи на коњу од има широки видик над непрегледном равницом.
- 3) Козаци су непоредиви јазачи: у пуну трку козак на коњу хвата са земље своју шубару.
- 4) Тип донског козака становника јужно-руских степа.
- 5) Козачки одред у галопу хита преко слане степе.

Становници бескрајних степских подручја око Дона, доње Волге, Кубана и Терека су Козаци. Још од самог почетка они су се истакли као огорчени противници большевизма па су и сада, подласку немачких трупа у те крајеве, одмах ступили у борбу против большевика. Као најбољи коњаници на свету, Козаци су одлични за извидничку службу. На левом рукаву, као одличје, носе знак «мртвачке главе».

За трен ока настао је тајад. Не-
чујно и опрезно, дебели дрем-
љиви мачак се привукао прозо-
ру. А онда се нагло залетео. И
у хитром скоку дохватио се
прозорске даске...

Доцкан! Свих осамнаест преплаше-
них канаринаца били су већ прхнули
на своје кавезе. Тресући се од стра-
ха, наострешеног шареног перја, пти-
чице су као опчињене посматрале бе-
лу опасност раширених зелених зени-
ца.

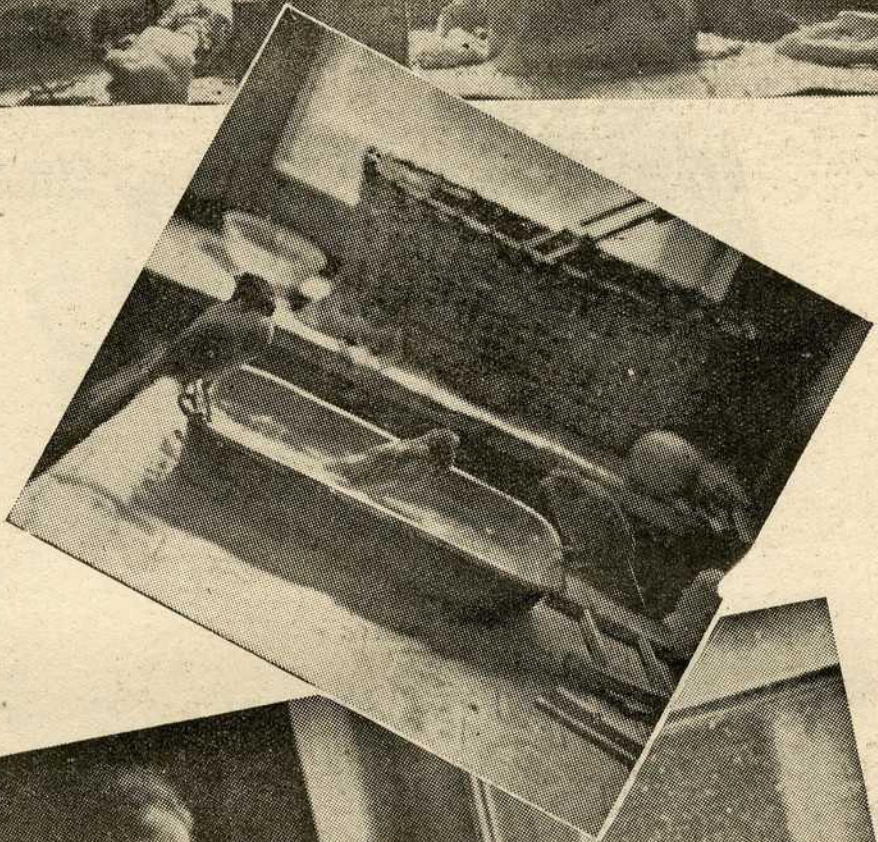
Онда је мачак лено мљацино јези-
ком, зевио и одвукао се. Био је то
једини догађај који је узнемирио је-
диноликост ових малих распеваних жи-
вота...

*

— Волимо их као рођене — каже
г. Сувајдић. — Деце немамо, птице
хранимо.

Десетак кавеза стоји обешено о зи-
ду. На кавезу су решетке. Мали пева-
чи родили су се у решеткама. Али,
њима то можда и не смета. Можда
сматрају да то тако мора да буде. За
њих је то слобода...

До мрачног сутерена сиве кућерине
у центру града једва допире светлост.
У уско, камено двориште с каптама
за вубре, поломљеним мердевинама,
постељном која се проветрава на

Снимци: А. Сивчић

18 певача у сутерену

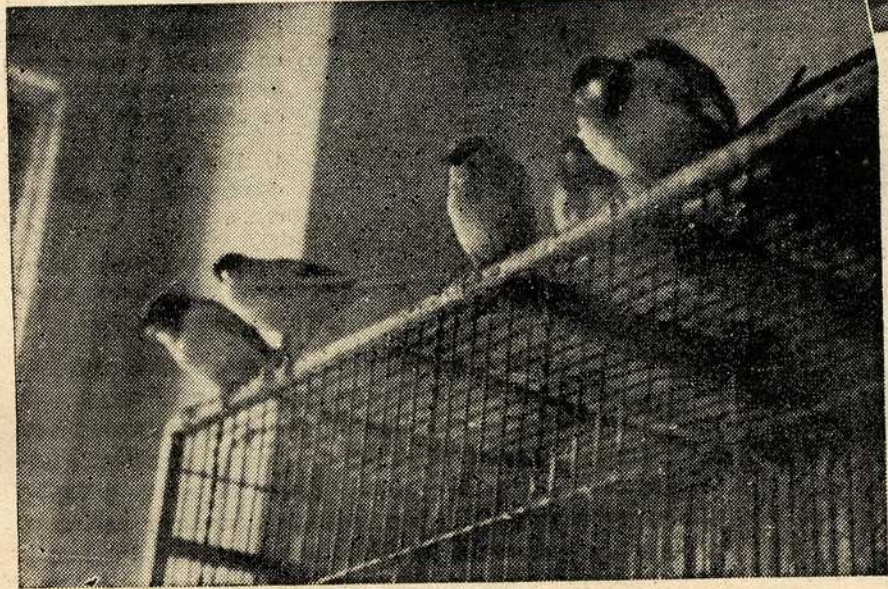
прозорима и лименим олуцима — је-
диним распеваним створовима у киш-
ним данима, никада није завирило
сунце ни пролеће. И тешко би човек
поверовао да је осамнаест чилих ка-
наринаца нашло свој рај у суморном
Београдском сутерену.

— Али, ето, навикли смо и ми на
њих и оне на нас — вели г. Сувај-
дић, настојник куће. — Продавали
смо их, носили их људи. Бадава, ни-
су хтели да певају. Некад су нам из-
летали кроз прозор, па се враћали...

У том кутку одаје, у многобројним
кавезима, равала се годинама и уми-
рала велика породица канаринаца. Во-
лели су и патили. И нису хтели да
иду. Њима је ту било добро. Нису ни
слутили да негде може и боље да буде.
Најмањи и највеселији становници
мрачног сутерена, који се не воде званично у списку станара сиве палате
нити ко од њих тражи кирију, доне-
ли су овом тамног кутку и сунце и
пролеће...

*

Сасвим разумљиво, ова весела пе-
вачка дружина у многоме се разлику-
је од осталих становника куће. Кад
би били људи, можда би се мали пе-
вачи због тога осећали срећним. Сем
оних који се о њима старају, г. Су-
вајдића и његове жене, никог другог
се не тиче како они живе. Није по-
требно додавати да сусетке, кад се ис-
купе на кафу, не претресају све по-
јединости домаћих неприлика малих
певача, пошто често не стигну да ис-

причају ни све што знају о осталим
станарима, људима који станују у дру-
гим деловима куће.

Па ипак, у овом малом кутку зна
се зашто је помало повучени и при-
лично уображени канаринац Боби ју-
че целог дана заносно певао. Певао је
тако лепо да су се сви остали мали
певачи притајили. Био је врло усам-
љен и тужан...

А мала „Принцеза“, ванредног ша-
реног перја, али охоло и непристу-
пачна, није се много обазирала. Или
се само претварала?

А кад је тужни певач умукнуо и
сумерно оборно главу, опет је настао
жагор и весело чаврљање. Око једне
главице кеља били су се посвађали ко-
чоперни „Микица“ и пргави „Боле“,
вечити ривали. „Мола“, једна од нај-
бољих певачица, била је врло запо-
слена. Требало је да што пре начини
ново гнездо...

За то време је „Златан“, оперска

ведета у дружини, стајао на малим
лествицама и певао једну своју ком-
позицију. На крају, охоло је подигао
главу и погледао скуп. С правом је о-
чекивао одушевљени аплауз. Али пљес-
ка није било. Његови мали другови
нису знали да треба пљескати...

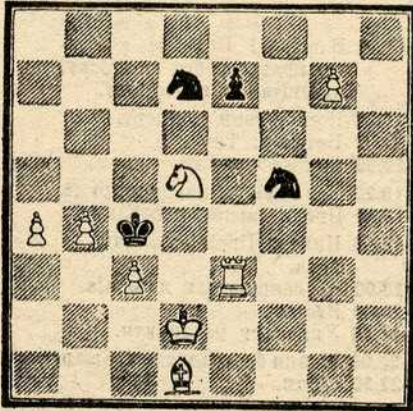
Весели певачи не могу да виде кад
има сунца у граду, изнад кровова. Али
они то увек осете. И настане читава
светковина: поздрав топлоти и сун-
цу. Цео хор запева, па се чак раскра-
ве и филозоф „Боби“ и хладна „Прин-
цеза“.

И так је то већ годинама. Од првог
дана кад је г. Сувајдић донео пар ка-
наринаца и начинио први кавез. Ма-
ли певачи слећу му на рамена. Не бо-
је га се.

Можда и верују да им је пријатељ
и да разуме њихове мале невоље и
њихове велике радости, о којима о-
самнаест малих певача у сутерену по
цео дан певају?

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 46
Леополд Мандл

Бели вуче и даје црне мат у два потеза.

Решење проблема број 45 (завршнице А. Ринка): 1) Та5-а8! Дг8-г7; 2) Лh5-г6! Црни не може да спречи шах-шех ни на друге потезе краљицом. Ако узме пешака на пољу а2, бели туче тоном пешака а4 и губитак црне краљице је опет неминован.

СИЦИЛИЈАНКА

(Играно на квалификационом турниру Европског првенства у Минхену 1942).
Бели: Самариан (Румунија). — Црни: Реле (Холандија).

- 1) е2-е4, с7-с5; 2) Sg1-f3, d7-d6; 3) d2-d4, Sg8-f6; 4) Sb1-c3, c5-d4; 5) Sf3-d4, g7-g6; 6) Lf1-e2, Lf8-g7; 7) 0-0, 0-0; 8) Lc1-e3, Sb8-c6; 9) f2-f4, Dd8-b6; 10) е4-е5, d6-е5; 11) f4-е5, Sc6-е5; 12) Sd4-f5, Db6-b2; 13) Sf5-е7+, Kg8-h8; 14) Le3-d4, Db2-b4!; 15) Se7-c8, Tf8-d8!; 16) Sc3-b5, Та8-с8!; 17) с2-с3, Db4-е7; 18) Sb5-а7, Tc8-с3; 19) Sa7-b5, Sf6-е4; 20) Dd1-a4, Tc3-с8; 21) Ld4-b6, Se5-с4!; 22) Le2-с4, Lg7-а1; 23) Tf1-a1, De7-f6; 24) Sb5-d4, Td8-d4!

Бели предаје пошто против разних претњи нема ваљане одбране. Бивши светски првак др. Макс Еве необично цени младог Релеа за кога држи да му претстоји велика будућност.

БЕОГРАДСКИ ШАХ

Шаховска секција Баска у Београду одржала је куп-турнир са 18 учесника. Победили су заједнички Драгутин Ваја и Милош Петровић. На брзопозитивном турниру за првенство новембра победио је Драго Прокопљевић пред Радојчићем, а за њима долазе Д. Ваја, Трајковић, Милић и други.

Првенствени турнир секције Баска почеће у недељу 14 новембра у клубским просторијама (Коларчева 3, трећи спрат). Поред играча, који су се квалификовали на квалификационим турнирима, учествоваће још неки јаки аматери као Борко Симоновић, Д. Ваја, М. Радојчић, Муждека (учесник XVI националног аматерског турнира), Марковић (првак „Графичара“) и други. Такмичење ће се одржати уз обавезно бележење потеза и употребу шаховских часовника. С обзиром на јачину учесника турнир обећава занимљиву борбу.

У ПОСЛАСТИЧАРНИЦИ

Отвар се догодила у посластичарници. Једна жена је пришла продавачици и казала:

— Донесите нам колача. За сваког по један. За нашим столом седи једна баба, две мајке, три ћерке и две унуче.
Продавачица је сабрала оно што је чудно и донела је осам колача, али је она уста госпођа протестовала.
— Што сте нам донели осам колача?! Ја сам казала да желим за сваког по један комад.
Колико их је стварно седело за столом?
Одговор у идућем броју.

ЛИНГВИСТИЧКА АКРОБАЦИЈА

Наврите све нијансе између јест и није поређајте их логичним редом!
Одговор у идућем броју.

ВЕШТА ВЕШТИНА

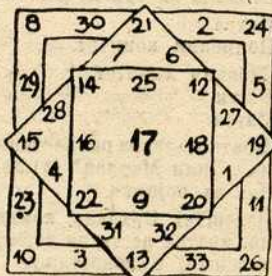
На колико се разних начина може у маркама платити поштарина од једног динара за једно писмо, када имамо марке од 5, 10, 15, 20, 25, 30, 50, 60, 75 и 100 пара?
Дедер филателисти и математичари, баците се на посао!
За остале смртнике дајемо одговор у идућем броју.

РАЗМЕШТАЈ ВОЈНИКА ПО СЕЉУ

Одељење војника стигло у село и треба да буде распоређено по кућама на преноћиште. Када се у сваку кућу распореде по осморци, остају тројица без места, а када се распореде по деветорица, остају четири куће празне. Колико је било војника, а колико кућа?

ЧАРОВНИ КВАДРАТИ

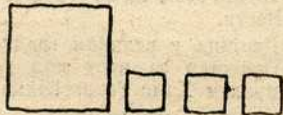
Загледајте добро ова три квадрата и покушајте да себи објасните по чему су они

чаробни. Ако не успете у томе погледајте наш одговор у идућем броју.

КАКО ДА СЕ СМЕСТЕ ЗЕЧЕВИ?

Имате 23 зеча које треба сместити у четири кавеза, али тако да један део једног кавеза остане потпуно слободан. Имате слику четири кавеза, па сада покушајте да разместите зечева.

За оне који не буду имали среће, даћемо решење у идућем броју.

МАЛИ КОЗАР

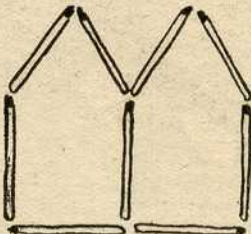

Мали козар Јоца чува пет коза. Оа места на коме стоји не може да их види све. Где би морао да стане па да види свих пет.

Уколико не нађете одговор, наћи ћете га у идућем броју.

ЈЕДАН ЛАК ЗАДАТАК

Ових девет пибица разместите тако, померајући свага три пибице, да добијете један квадрат, један ромб и два троугла.

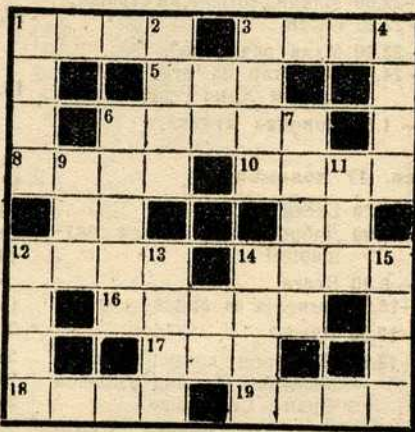
Иако је задатак заиста врло лак, даћемо његово решење у идућем броју.

Дали знате?

ПИТАЊА

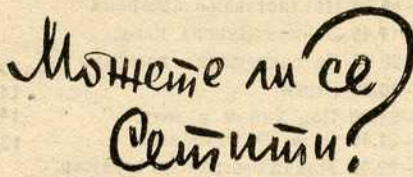
- 1 — Да ли је део Београда који се зове Палилула био некада независан од Београда?
- 2 — Да ли такозвана „Стадионска болест“ има везе са спортом?
- 3 — Ко је почео као први да прави мале сатове од метала?
- 4 — Колико може пчела да накупи меда за време једног лета?
- 5 — Колико звезда можемо видети на небу?
- 6 — Како се храни шкољка?

- 7 — Колико се метеора види на Земљи у току једног дана?
- 8 — Да ли Пала Пије XII зна више страних језика?
- 9 — Да ли се може чути како расте трава?
- 10 — Како су елигани филмови који показују слику у успореном темпу?
- 11 — Колико становника има на земљи?
- 12 — Колико од тога броја долази на Азију?
- 13 — Која је најдужа биљка на свету?
- 14 — Да ли алге могу да утичу на боју мора?
- 15 — Да ли су Римљани знали за гвоздене мостове?
- 16 — Када је саграђен први гвоздени мост?
- 17 — Када је пронађено челично перо?
- 18 — Колико пута мора пчела да пређе пут од кошнице до поља с детелином да би накупила један килограм меда?
- 19 — Да ли је пасуљ био познат у старо време?
- 20 — Ко су били логотети?

Хоризонтално: 1) Ослобођење од опасности. 3) Град у старом Египту. 5) Бог пастира и стада. 6) Презиме друге жене Хенриха VIII. 8) Врста ловачког пса. 10) Слово грчке азбуке. 12) Који много зна. 14) Презиме једног композитора. 16) Влада. 17) Потврда. 18) Саобраћајно средство. 19) Свеза.

Вертикално: 1) Птица. 2) Парница. 3) Пада из облака. 4) Река у Француској. 6) Брод за вађење песка из река. 7) Кирија. 9) Бубањ. 11) Месец. 12) Старосрпска мера. 13) Плавни простор изнад земље. 14) Отвори уста. 15) Калај.

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис једног нашег познатог човека. Према томе на коме месту погодите о коме је реч моћи ћете и сами да видите колико је ваше знање. Дакле, чији је ово животопис?

Рођен је у Баји, у занатлиској породици 1772 године. Школовао се по разним местима. Променио је многа занимања: био је адвокатски писар, учитељ, писац, преводилац и писац позоришних комада, глумач.

Ако не можете да се сетите о коме је реч, нисте баш много јакки у познавању наше старије књижевности. Али, наставите даље.

Путовао је врло много и по Србији и по другим земљама. Свој живот описивао је у два маха: први пут на немачком, а други пут на српском. Обе књиге су фантастичне, пуње претераности и измишљотина.

Дакле, да ли сте се сада сетили о коме је реч? Још не? Онда читајте даље.

Као „књижево-српског театра директор“, под заштитом кнеза Милоша, организовао је позоришне претставе и у Крагујевцу и у Београду. У рукопису је оставио 21 позоришно дело, шаљивих игара, друштвених комедија. Умро је у великој беди 8 новембра 1847 год.

Ако ни сада нисте још начисте о коме је реч, онда прочитајте још и ових неколико реди.

Слаб као писац, смешан као личност, има заслуга само као први српски епископ који се јако заузео за позориште, организовао најраније српске позоришне претставе, објавио лиферовао комаде за нову српску позорницу, заинтересовао српску публику за позоришне претставе и драмску књижевност.

Ако ни сада нисте погодили чији је ово животопис, онда потражите одговор који вам дајемо одмах доле.

Јован Вукчић

ИЗ 45-ОГ БРОЈА

„КОЛИКО ДЛАКА ИМА НА ГЛАВИ“

Човек на глави може да има највише 100.000 длака. Ако се држимо претпоставке да је тај максимум 100.000, онда у граду од 100.001 становника постоји теоретска могућност да је број длака на глави сваког становника други, јер код 100.001 човека постоје све бројне могућности у погледу длака, од минимума до максимума, од 0 до 100.000. Али у граду са 100.002 становника мора да буде већ бар два становника са истим бројем длака на глави. Јер већ постоји један становник више него што постоји бројних могућности у погледу длака. У граду од 300.000 становника има 200.000 више становника него што има могућих бројних комбинација е длакама, и зато у Београду мора да има бар 200.000 људи који имају исти број длака на глави као неки други Београђанин.

Одговор на „КОНАЦ ОД ЗЕМЉЕ ДО СУНЦА“

Тежина копча била би 262.500 килограма.

Одговор на „БЛИЗАНЦИ“

Потпуно исти су други и претпоследњи.

Одговор на „КОЛИКО ЈЕ ПОТРЕБНО ПАЛИДРВАНА“

Било би потребно пет милиона палидрваца.

Одговори на „ЧЕТИРИ КРАТКА ПИТАЊА“

1) Компас, Мореки пас; 2) Шведски; 3) Азбука; 4) Постоје, али само на географској карти.

Одговор на „ДОВИТЉИВИ КАПЕТАН“

Једрилица се није кретала пошто су се мехови налазили на самој једрилици.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1 — Научници који су то израчунали тврде да је наш нос способан да различује 6561 различити мирис.
- 2 — Из 200 кг брашна приликом печења хлеба, испари се 1 литар чистог алкохола.
- 3 — Ниједан. Камени угаљ садржи 50 пута више азота, 1000 пута више бора и 1600 пута више арсеника него ма који други камен.
- 4 — У свима океанима и морима вода на великим дубинама има просечну температуру од око 2 степена. Једино вода на дну Средоземног мора има температуру од 13 степена.
- 5 — Налив перо пронашао је 1898 године Фридрих Сенекен. Прво наливно перо је било, разуме се, врло примитивно.
- 6 — Нормалан човек достиже половину своје висине већ на крају друге године живота.
- 7 — Код Самоједа се време рачуна на бакраче. Један „бакрач“ је време које је потребно да бакрач хладне воде почне да кључа на ватри.
- 8 — Ананас, који су Индијанци гајили много пре открића Америке, размножава се помоћу корена.
- 9 — У Саргаском Мору (море које се налази у северном делу Атлантике), постоји једна врста рибе, којој је један пар пераја претворен у неку врсту шпала.
- 10 — Сматра се да је Средњи век престао 26 маја 1451 године, дакле када су Турци освојили Цариград и када је срушено Византијско царство.
- 11 — На свету постоји једно место у коме је забрањено да се пуши. То је Језен у Швајцарској. У то место долазе грубоболни из целог света да траже лека својој болци.
- 12 — Ректаспензија је екваторски лук између пролетне тачке и деklinационог круга (служи за одређивање положаја звезда).
- 13 — Један килограм земље садржи 80 милијарди бактерија.
- 14 — Те бактерије су од велике користи: оне претварају земљу у хумус.
- 15 — Аларих је са својим Готима заузео Рим 408 године.
- 16 — У истом добу развоја тела, мајмун је неколико пута јачи од човека. Шимпанзо је, на пример, четири пута јачи од човека који му одговара по добу развоја тела.
- 17 — Што се свако дете да лако преварити није знак глупости, већ знак недостатка искуства.
- 18 — Путер и разне врсте сирева, који се данас толико много троше у свима земљама, били су непознати Египћанима.
- 19 — „Чедомир Илић“ је назив последњег романа Милутина Ускоковића. Објављен је 1914 године.
- 20 — Милутин Ускоковић рођен је у Ужичу 1884. Трагично је свршио у таласима Топлице у јесен 1915 године. Писац је читавог низа успешних приповедака и романа „Дошљаци“.

РЕШЕЊЕ... УКРИШТЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Дубле. 3) Брус. 4) У-суд. 6) Мртав. 8) Пикет. 10) Канал. 12) Сафир. 14) Ре. 15) Чачак. 16) Зенит. 17) Радо. 18) Тара. 19) Орнон.
Вертикално: 1) Дувак. 2) Бехил. 3) Бурја. 5) Дрен. 6) Мироч. 7) Ваљак. 8) Париз. 9) Тапет. 11) Паор. 12) Салдо. 13) Ренап (Ернест). 14) Гила. 18) То.

Недељни програм БЕОГРАДСКЕ РАДИО-СТАНИЦЕ

Недеља, 15 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Преподневна музика.
 10.00—10.30 Свечани час.
 10.30—11.45 Празнични концерт.
 11.45—12.00 Недељни преглед за српско становништво.
 12.00—13.00 Подневни концерт малог радио оркестра под управом Отмара Хофера. Солиста Виргинија Старицка.
 13.00—14.00 Подневна музика.
 14.00—14.20 Вести.
 14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.

15.00—16.00 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању, забавна музика.
 16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
 16.05—18.30 Наше шарено поподне.
 18.30—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Меланија Бугариновић пева.
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.40 Постоји само један Берлин.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар
 22.00—22.20 Вести.
 22.20—24.00 Ова ноћ није за спавање.
 00.00— 1.00 Поноћна музика.

Понедељак, 16 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт.
 13.00—14.00 Тамбурашки оркестар Аранички.
 14.00—14.20 Вести.

14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
 15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
 15.30—17.00 Поподневни концерт.
 17.00—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Словачки звуци.
 19.45—20.00 Наскамо о спорту.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.40 Београдски дневник.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар.
 22.00—22.20 Вести.
 22.20—23.00 Мала реч „ако“.
 23.00—24.00 Оркестар за игру под управом Ханс Георг Шица.
 00.00— 1.00 Поноћна музика.

Уторак, 17 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт дувачког оркестра под управом Фрање Седлачека.
 13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Федора Селинског. Солиста Маја Бајин-Кариус.

14.00—14.20 Вести.
 14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
 15.00—16.40 Поподневни концерт.
 16.40—17.00 Моцарт: Квинтет Ес-дур.
 17.00—19.00 Српске емисије.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Зденка Зикова пева.
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.00 Под лицом у селу.
 21.00—21.40 Оаза — Отаџбина.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар.
 22.00—22.20 Вести.

22.20—24.00 Европски албум.
 00.00— 1.00 Састанак у Београду — звучно војничко писмо.

Среда, 18 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт.
 13.00—14.00 Забавни квинтет.
 14.00—14.20 Вести.
 14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.

15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
 15.30—17.00 Поподневни концерт.
 17.00—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Илија Тодоровић свира (Чело).
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.40 Забавна музика.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар.
 22.00—22.20 Вести.
 22.20—23.00 Двојица у великом граду.
 23.00—24.00 Оркестар за игру под управом Ханс Георг Шица.
 00.00— 1.00 Поноћна музика.

Четвртак, 19 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт малог радио оркестра под управом Отмара Хофера. Солиста Јелена Галуи.
 13.00—14.00 Подневна музика.
 14.00—14.20 Вести.
 14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.

15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
 15.30—16.40 Поподневни концерт.
 16.40—17.00 Бетовен: Трио.
 17.00—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Никола Цвејих-Владин пева.
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.40 Укуси су различити.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар.
 22.00—22.20 Вести.
 22.20—23.00 Наша ризница.
 23.00—24.00 Оркестар за игру под управом Ханс Георг Шица.
 00.00— 1.00 Поноћна музика.

Петак, 20 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт. Свира дувачки оркестар под управом Фрање Седлачека.
 13.00—14.00 Подневна музика. Свира мали радио оркестар под управом Федора Селинског. Солиста Нада Стајић-Стојановић.

14.00—14.20 Вести.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
 15.00—15.30 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању.
 15.30—17.00 Поподневни концерт.
 17.00—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Анита Мезе пева.
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—21.40 Симфонијски концерт великог радио оркестра под управом Освалда Бухолца.
 21.40—22.00 Млади београдски стражар.
 22.00—22.20 Вести.
 22.20—23.45 Певајте с нама.
 23.45—24.00 Ноћна музика на оргулама.
 00.00— 1.00 Састанак у Београду — звучно војничко писмо.

Субота, 21 новембар
 7.00— 7.20 Вести.
 7.20— 9.00 Добро јутро, драги слушаоци!
 9.00— 9.20 Вести.
 9.20—10.00 Емисија за српске сељаци.
 10.00—12.00 Пауза.
 12.00—13.00 Подневни концерт малог радио оркестра под управом Федора Селинског. Солиста Ђорђе Николић (виолина).
 13.00—14.00 Подневна музика.
 14.00—14.20 Вести.
 14.20—15.00 Пауза.
 13.50—15.00 Краткоталасна радиостаница „Лили Марлен“ (31,56): Час за војнике.
 15.00—16.00 Извештај Врховне команде, кратке вести за војску, извештај о водостању, забавна музика.
 16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
 16.05—18.30 Сви на палубу.
 18.30—19.00 Српска емисија.
 19.00—19.25 Час немачке народне групе.
 19.25—19.30 Прелиставање програма.
 19.30—19.45 Станоје Јанковић пева.
 19.45—20.00 Из савремених догађаја.
 20.00—20.20 Вести.
 20.20—24.00 Пожели нешто из Београда.
 у 21.40 Млади београдски стражар.
 паузи: 22.00 Вести.
 00.00— 1.00 Међу нама.

Млади београдски стражар у разговору са композитором песме „Лили-Марлен“ Норберт Шулце-ом (лево) и композитором песме „Es geht alles vorüber“ Фред Рајмонд-ом (десно).
 (Foto: Belgrader Bildagentur — Aigner)

ДЕЦЕ

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

Српско коло
Неж се вије,
К'о трбојка Србадије...
Будите нам ведри чили
Ви Српчићи наши мили!

Ново срце

Воз је јурно, а стари чика причао нам је о свом доживљају из младих дана. То се десило давно, крај два бунара.

Оба бунара била су недалеко од једног усамљеног дворца у шуми. Један је био у шуми у долини, а други — кажу, без дна — више у гори. Сем птица и понеког зеца не би залутала овамо ни једна друга звер. Одједном се пронела вест да на бунар силази медвед. Кад је о томе чуо господар замка, напунио је пушку и отишао у шуму. Сакрио се у дубињ и чекао је.

Чекао је читаве сате и најзад је дочекао. Гле! Диван и јак медвед корача према бунару. За медведом гега се и младунче. Обазриво мајка води свога сина, а овај смешним корацима и веселим скоковима казује мајци колико је радостан што живи. Газда је кришом мотрио на обе прилике и кад се стара нагнула ка бунару, нанишанио је и опалио. Уместо мајке, погодио је младунче. Оно се тргнуло једанпут, двапут а затим клонуло.

Мечка је своје младунче посматрала, затим је његово тело омирисала и шапом окретала, као да је хтела да га постави на ноге. Полумртво младунче заронила је у воду, отирала је са ње првену смрт и поново га положила на траву. Кад је још увек лежало без покрета, одмакла се неколико корака и чекала да ће се њен синчић дићи и потрчати за њом. Али ни овај покушај није успео. Мали медвед био је мртав. Мечка је отишла у шуму, а газда кући.

Неколико недеља није се чуло о мечки ништа. Тек на почетку јесени говорило се да се мечка опет виђа на бунару. Овога пута кажу да одлази на онај бунар без дна. Можда долази овамо да пије воду, а можда зато да се освети за своје дете.

То је мислила и газдина жена и молила је свога мужа да се не приближује бунару. Само мала Олгица, још неразумна, молила је тату да јој донесе малог „мечу“, куждравог, али живог. И газда је узео пушку и отишао у шуму.

Пут шуме водила је стазица тако погодна, да би дете успело да по њој до-

ђе до самог другог бунара. Тек на малој раздаљини стаза се сужавала тако, да је по њој могло да корача само једно лице. А с те стране био је и приступ за мечку. Зато се газда сакрио иза великих балвана на једној узвиштини, да би са висине могао да види цео жлеб.

Кроз пола сата показала се мечка. Газда је нанишанио, али одједном као да се скаменио од ужаса. На стази испред његовог нишана појавила се не само мечка, већ и његова Олгица. Без сумње искрала се из куће да би отишла са оцем да лови медведа.

Отац је опемео. Узвик би мечку само раздражио, а пуцањ би могао да погоди Олгицу. Мучен страхом и савешћу, газда је само чекао како ће мечка да се освети. Дошли су једно према другом на узаној стазици и једно друго није могло да мимоиђе. Зауоставили се и гледали у очи. Затим се мечка дигла на задње ноге и махнула шапом.

У том тренутку газда је затворио очи. А кад их је отворио, виде: меко, како само мајка може, дигла је мечка дете у вис, окренула се са њим уназад и поставила је на стазу са супротне стране. И мирно су пошле свака својим правцем. Мечка ка бунару, а Олгица на другу страну да нађе тату...

— А ја, завршио је чика, вратио сам се тога дана без пушке. Али без пле-на нисам кући дошао. Носио сам у наручју дете, у очима сузе, а у грудима ново срце.

Чему поток учи?

(По народној причи)

Крај потока бистра, што кроз шуму тече, неко ове речи у стену усече:

„Овај поток нека буде пример сваком: И старом и младом, и слабом и јаким.“ Три путника једном крај те стене стали и чудоват овај запис прочитали. Један од њих беше момче голобрадо; други зрео човек, што тргује радио, а трећи је био оседели деда, што се једва креће и очима гледа.

И сваки, на свој начин, поче да тумачи: шта тај запис има за људе да значи.

Младић рече: — Поток жеђ свакоме гаси. Он се тиме топлим милосрђем краси. Према ближњим треба милосрдан бити. Поток учи да нас та врлина кити.

Зрео човек махну важно главом на то и каза:

— Ја мислим — није тако, бато! Поток се пробија кроз кланце и шуме. Од тог корист за се свуд извући уме. Што год дужте тече, све моћнији бива: а у море к'о силна река се улива. Поток дакле учи: како немо моћи до богатства брзо и до силе доћи.

На те речи старац хутао је само и бацао поглед и тамо и амо. Ал' ова двојца, без имало шале, захтевима својим на старца навале, да им каже шта он може да закључи: чему поток људе може да научи.

Старац се замисли, потом тихо рече:

— Бог зна откуда овај поток тече, и кроз какву земљу и сметлишта срља, па сачува воду да се не упрља. Исто тако чини и човечја душа: њу кроз ток живота свака папаст куша, али она треба, ко та вода иста, крај свих искушења да остане чиста, како је живот пун бола и жуци. Ето томе, децо, тај нас поток учи.

*
Читаоци драги, и мањи и већи, да ли бисте могли посгурно рећи: од та три путника ко најбоље знаде да запише овом тумачење даде?
А. Ј.

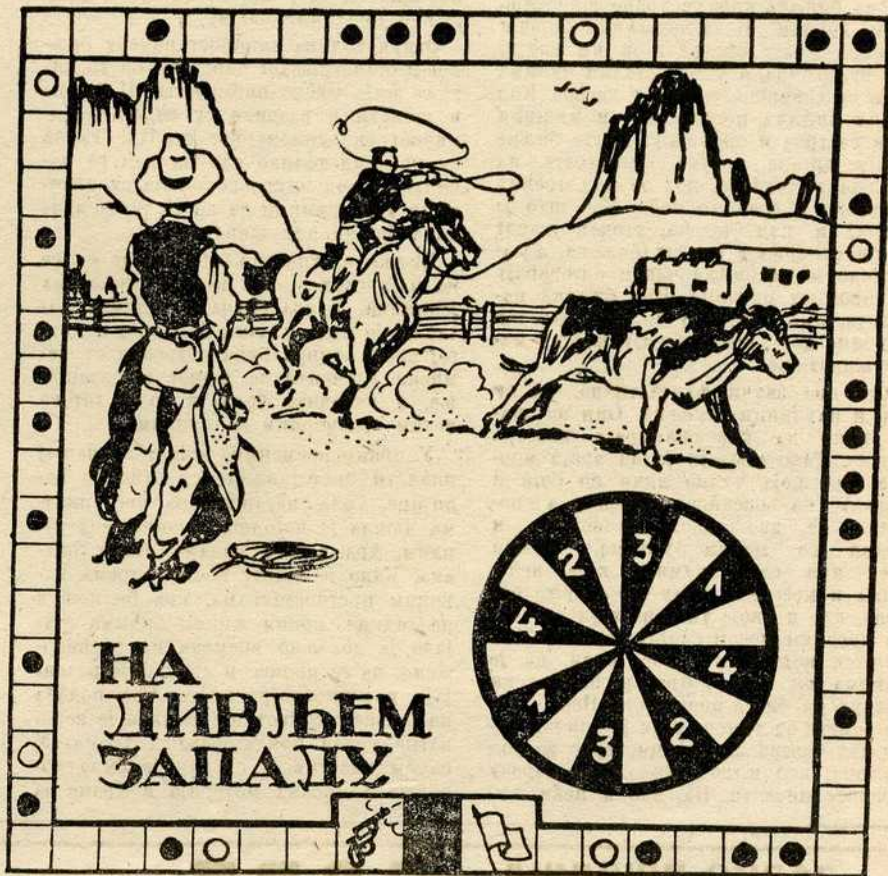
ПетАО и пас

Било јутро. ПетАО
викао на глас,
па се зато љутио
стари кућни пас.

— Ђути, рек'о петлићу,
гадну имаш ћуд'
нигде нема попова,
ти вичеш к'о луд...

Смејао се петАО:
— Свет будимо ми,
а кућу од попова
нек' чувају пси.

М. Васкин

К о од вас, читајући узбудљиве романе Карла Маја, није пожељно бар једном да постане каубој; да јури на дивљем коњу по пространим преријама, да с њиховим јунацима лови дивље биволе? Али пошто не можете тако лако да стигнете на Дивљи Запад, помоћи ћемо вам да направите тај пут у мислима. Ако пажљиво прочитате наше објашњење, преживећете сва узбуђења једног лова на бикове. Зато вам је потребна само шпенадла (или оловка) и толико различитих малих дугмета (или разнолико обојених картончића) колико има играча. А сада читајте пажљиво:

- 1) Наслоните врх ваше шпенадле (или оловке) на неких 30 сантиметара далеко од слике;
- 2) Нанишаните црно-бели круг, затворите очи и затвореним очима убадите врх шпенадле у круг;
- 3) Отворите очи и погледајте у који сте део круга погодили. Ако је врх шпенадле забоден у бели део, губите право да играте овај круг и морате

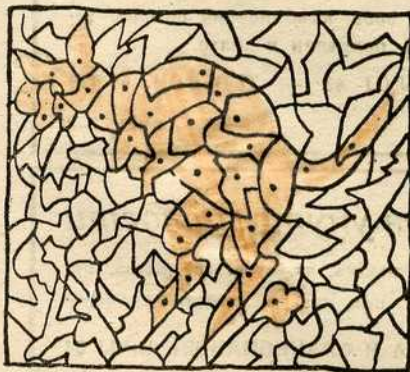
сачекати да поново дође ваш ред. Ако је врх забоден у црни део, полазите у лов. Полазна тачка је револвер. Број који је исписан на оном црном делу у који сте забодли шпенадлу означава број квадратића који треба да пронађете. Овај поступак се понавља све док се игра не заврши;

4) Ако сте доспели у празан квадрат, остајете ту и очекујете свој ред. Ако сте доспели у квадратни с белим кругом морате се вратити на почетну тачку (револвер) и почети круг поново. При томе не губите право на бикове које сте евентуално ухватили. Ако сте доспели у квадратни с црним кругом — убили сте једног бика и добили један бод. Онај који први стигне до барјака има право на пет бодова више од оних које је зарадио хватајући бикове.

5) Али циљ игре није у томе да се први стигне до барјака, већ да се ухвати што више бикова. Онај који први стигне на циљ, очекује остале.

А сада, на коња па у лов на бикове!

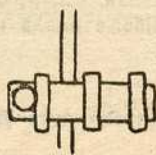
За љубитеља лаког цртања

Узмите добро зашпиљену оловку и по-пуните пажљиво све делове који су означени тачкицом. Резултат ће вас пријатно изненадити.

Укрштене слике бр. 1

У овом броју, де-цо, обрадоваћемо вас још једном новом забавом, за коју многи од вас још не знају. Реч је о такозваним „укрштеним сликама“. То су уствари укрштене речи за наше најмлађе читаоце, нипошто тако тешке као укрштене речи над којима се по цео сат муче ваш тата или старији брат. Место речи које вам помажу да пронађете укрштене појмове, овде има-те слике. Свако дете моћи ће да погоди шта која слика претставља. Разуме се, нека деца помучиће се мање, а друга више. Дакле, на посао!

Р	У	К	А
И	А	Б	Е
Б	И	В	Е
А	Б	Е	У
Р	Е	У	У

Биљке људождери

Научници су, проучавајући биљно царство, открили да и биљке имају „нерве“, мишиће и чуло вида, укуса и додира. Уствари, ова истраживања показала су да између биљног и животињског царства постоји врло блиска веза.

Има биљака које се хране животињском храном. Неки поданици биљног царства имају органе који им служе као чуло вида, а међу осталим чулима нека су савршенија него у човека. Код неких биљака постоје чак и мишићи који се грче и опружују. Друге биљке имају органе којима одговарају на спољне надражаје, док је код трећих утврђено и осећање пола. Као што је случај и код човека, угодан живот слаби отпорност многих биљака, а запажено је да биљке чак и одговарају на промену околине. Има биљака паразита, има биљака у биљном царству и убица које лове, убијају и једу мање животиње.

Све ово звучи фантастично, па су чак и научници збуњени. Они не знају како да класифицирају извесне биљке. Тако постоји једна врста морске сасе која чудно личи по боји и облику на океанске биљке, а понаша се као многе животиње и храни се малим рибама. Биљни свет има своје камиле које недељама и месецима могу да издрже без воде, као и своје тигрове који се хране пресним месом својих жртава. Има биљака које болују као људи, па је неким од њих потребан планински ваздух да би се опоравиле. Неке биљке болују од тумора који је сличан раку код човека. Научници тврде да код биљака, као и код животиња, заразу преносе инсекти. Па, као и неки љу-

ди, многе биљке су од извесних болести имуне. Наука доказује да код неких нижих биљака постоји осећање љубави, тако да те биљке препознају другове супротног пола. А звучи заиста невероватно да је један научник пронашао и неке биљке које мисле, наравно на свој начин, па чак и убијају с предумишљајем!

Откуд толика сличност између биљног и животињског царства? На то питање није тешко одговорити. И биљке и животиње развиле су се из заједничког еволуционарног стабла. Ткива су понекад толико слична кад се посматрају под микроскопом да су научници у недоумици да ли то ткиво припада биљци или животињи.

Биљке и животиње развијале су се из мајунских живих ћелија, животињских јединица. У оба случаја саставна материја је протоплазма. И једној и другој врсти живих бића потребни су хемиски елементи за живот и развијање, а нарочито вода, и то у готово истим сразмерним количинама.

У првим временима живот на нашој планети претстављале су само те ћелије. Гола, незаштитена протоплазма нашла је погодно склониште у топлим, хранљивим водама првих океана. Како је живот настао, према научним претпоставкама, пре милион и по година, првим живим бићима стајало је довољно времена на расположењу да се процесом еволуције развијају у многобројне врсте. Ова подела на биљке и животиње настала је вероватно услед прилагођавања храни. У самом почетку, у океану је било довољно хемиских материја и хране за

све ћелије. Али то није могло дуго остати.

Наступиле су промене. Неке ћелије биле су принуђене да се крећу да би нашле храну. Жива бића почела су да раде. Милионима година су

се развијала, прилагођавала околини, расла. Нека од њих доспела су на копно. За то време, друга врста, биљке, није се кретала, јер биљкама то није било ни потребно. Оне су научиле да на други начин скупљају храну. И та подела задржала се до данас. Разуме се, има ту изузетака. Посто-

је биљке које се крећу, као и друге које не стварају саме себи храну, већ зависе од других биљака. Има, опет, животиња, које нису у стању да се крећу, или се крећу само у извесном периоду живота. Поред тога, има неких живих бића око којих се отимају и зоолози и ботаничари не могући да одреде коме царству припадају. Отуда се тврди да постоји само једна биолошка врста, која обухвата и биљке и животиње.

Па ипак, изненађује нас код биљака потреба да се, у неким случајевима, хране као и животиње. Познате су многе биљке месождери које се хране ситним инсектима, па чак и животињама величине миша. Такве биљке имају лишће обрасло длачицама и чим инсект падне на лист и узнемири длачице, лист се нагло савија. На врховима и ивицама листа постоје бодље које пробадају инсекта.

Чим се лист скупчи, сокови за варење, слични соковима код човека, почињу да делују. На тај начин биљке апсорбују потребне материје из организма инсеката. Код других биљака месождера ови органи су развијени у цви неједнаке ширине. Чим инсект улети у цв, она се затвара. И сироти кукац је изгубљен.

Али иде се ту тако далеко да је недавно објављено да на острву Мадагаскару и у неким крајевима Африке постоје циновске биљке месождери које су у стању да сваре човечић организам. Додуше, ова тврђења заснивају се на описима истраживача који су проšli кроз те пределе. Они тврде да нека дивљачка племена приносе људске жртве својим бојанствима — дивовским биљкама месождерима, чији се опис, сем саме величине, у потпуности слаже са одликама извесних биљака месождера које су познате науци.

РАДИО КЛИНИКА

»БОРА«

Узун Миркова 4
(палата Аероклуба)
тел. 25252

Купује и продаје све врсте радио апарата врши оправке у специјалној радионици по најповољнијим условима.

30475, 1-1

Не заборавите!

ТРГОВИНА АНТИКВИТЕТА **»ПЕЋАНАЦ«** КУПУЈЕ И ПРОДАЈЕ СВЕ АНТИЧКЕ СТВАРИ: УКРАСНЕ ФИГУРЕ, УМЕТНИЧКЕ ПРЕДМЕТЕ, АНТИЧКИ И БОЉИ ПОРЦУЛАН, КРИСТАЛНЕ СТВАРИ, СТАРИ ЗЛАТАН НАКИТ КАО И ОРИЈЕНТАЛНЕ, ДОМАЋЕ ВИЛИМЕ И ТЕПИХЕ.

ДОБИТЕ! ВИДИТЕ! УВЕРИТЕ СЕ!

»ПЕЋАНАЦ« КР. АЛЕКСАНДРА БР. 92

30457, 1-1

Порцеланских сервиза,

дамаск гарнитура, уметничких слика, кристала, лустера, сребрне табакере, бештек, алпака и сребро у великом избору стално продаје

ПРОДАВНИЦА АНТИКВИТЕТА, ЦАРА НИКОЛЕ БРОЈ 49 — ТЕЛ. 40579

30468, 1-1

Купујемо:

КРИСТАЛ, ПОРЦУЛАН, КЕРАМИКУ, КОМПЛЕТНЕ СЕРВИЗЕ СВИХ ВРСТА ДО НАЈБОЉИХ КВАЛИТЕТА, ТЕПИХЕ, АНТИЧКЕ ПРЕДМЕТЕ, СТИЛСКИ НАМЕШТАЈ И СВЕ ДРУГЕ БОЉЕ СТВАРИ.

НОВА ВИТРИНА

Франкопанова ул. 34 — Телефон 27-961

30473, 1-1

Стари накит

златне зубе, кристал, порцулан, есцајг, бештеке и све остале античке ствари купује, најбоље плаћа и прима у комисион

»УКУС«

КРАЉА МИЛАНА БР. 8 (преко пута Двора) — Тел. 24534

30463, 1-1

П. Даме,

Не заборавите да је за Вас отворено специјално фото-атеље

»ТОПЧИДЕР« ТЕРАЗИЈЕ 39

Све Ваше жеље поверите нашем специјалном стручњаку за уметничка снимања који ће Вас потпуно разумети и направити Вам снимке какве сте одувек желели.

30471, 1-1

»ВРАЧАР«, продаје: трпезарије, спаваће собе, комбиноване ормаре, тепихе, слике, све антиквитете, порцелан и злато.

»ВРАЧАР«, ЦАРА НИКОЛЕ УЛИЦА БРОЈ 49 — ТЕЛЕФОН 40-579

30468, 1-2

Београђани и сва лица из унутрашњости

која долазе у Београд ради продаје алатног накита, зл. зуба, зл. сагова, прстења, ланчева и т. д. изволите пре него што продате посетити трговину

»НОВА ВИТРИНА«, угао КРАЉА МИЛАНА И ФРАНКОПАНОВЕ БРОЈ 34
улаз из Франкопанове бр. 34.

30470, 1-1

Свакој жени највише је стало до тога да буде свежа а тиме млада и лепа. а то се постиже негом коже, препаратима која њој индивидуално одговарају. Посетите стручњаке, питајте за савет, послушајте га бићете задовољни. дођите на бесплатан преглед

КОЗМЕТИКА „ЖАНА“ КРУНСКА УЛ. 4

(Краља Фердинанда 2-а)

Вршимо ручну и електричну масажу лица, тела и косе. Отстрњујемо: бубуљице, брадавице, флеке, маље, длачице и друге недостатке коже. Молимо пењене даме да дођу са својим теглицама — флашицама — исте купујемо.

30474, 1-1

Купте још данас за Вас капу

има у огромном избору најновијих фазона, од бољих штофова респлова уз веома солидне цене.

СТОВАРИШТЕ МУШКЕ, ЖЕНСКЕ И ДЕЧИЈЕ КОНФЕКЦИЈЕ
ЛУКА Д. ЈОВИЋЕВИЋ, БЕОГРАД, САРАЈЕВСКА УЛИЦА БРОЈ 2

30472, 1-1

Театрнска Сцена

У идућу суботу, београдски хумористи, уз сарадњу првака наше сцене, отварају своје стално позориште: „Централа за хумор“.

„Централа за хумор“ даваће двапут недељно претставе у великој дворани Коларчевог универзитета. Поред ведро хумористичног дела програма, позориште ће приказивати и мање камерне ствари, озбиљне и топле.

Популарни наш Брана учествоваће својим сјајним скичевима из старог Београда. Изводиће се затим ствари и осталих наших познатих хумориста: М. Дим-а, Брандим-а, „Врапца“ и других.

„Централа за хумор“ има и свој оркестар, свој декор, а привипут у Београду, служиће се на сцени и пројекцијама. Занимљиво је да скоро цео Београд већ зна за отварање ове необичне централе која треба Београђанима и кроз перо првака и кроз игру првака да пружи, макар и двапут недељно, једно истинско задовољство.

Премијера »Вечитог младожење«

Горе:
Тумачи гласних у-
га: гђа Јефтић и
г. Милосављевић.

У Српском народном позоришту приказана је у четвртак премијера Игњатовићевог „Вечитог младожење“, у драматизацији Александра Илића, с успехом који је наша позоришна публика у пуној мери наградила. Цео овај комад с песмом и игром о „тим старинским Србљима и младим србљинским кћерима који су умирали од љубави“, у режији г-ђе Десе Дугалић-Недељковић и под музичким вођством г. Милана Бајшанског, био је проткан извршном музиком г. Стевана Христића, написаном за овај комад, док је усео декор дао професор Миленко Шербан.

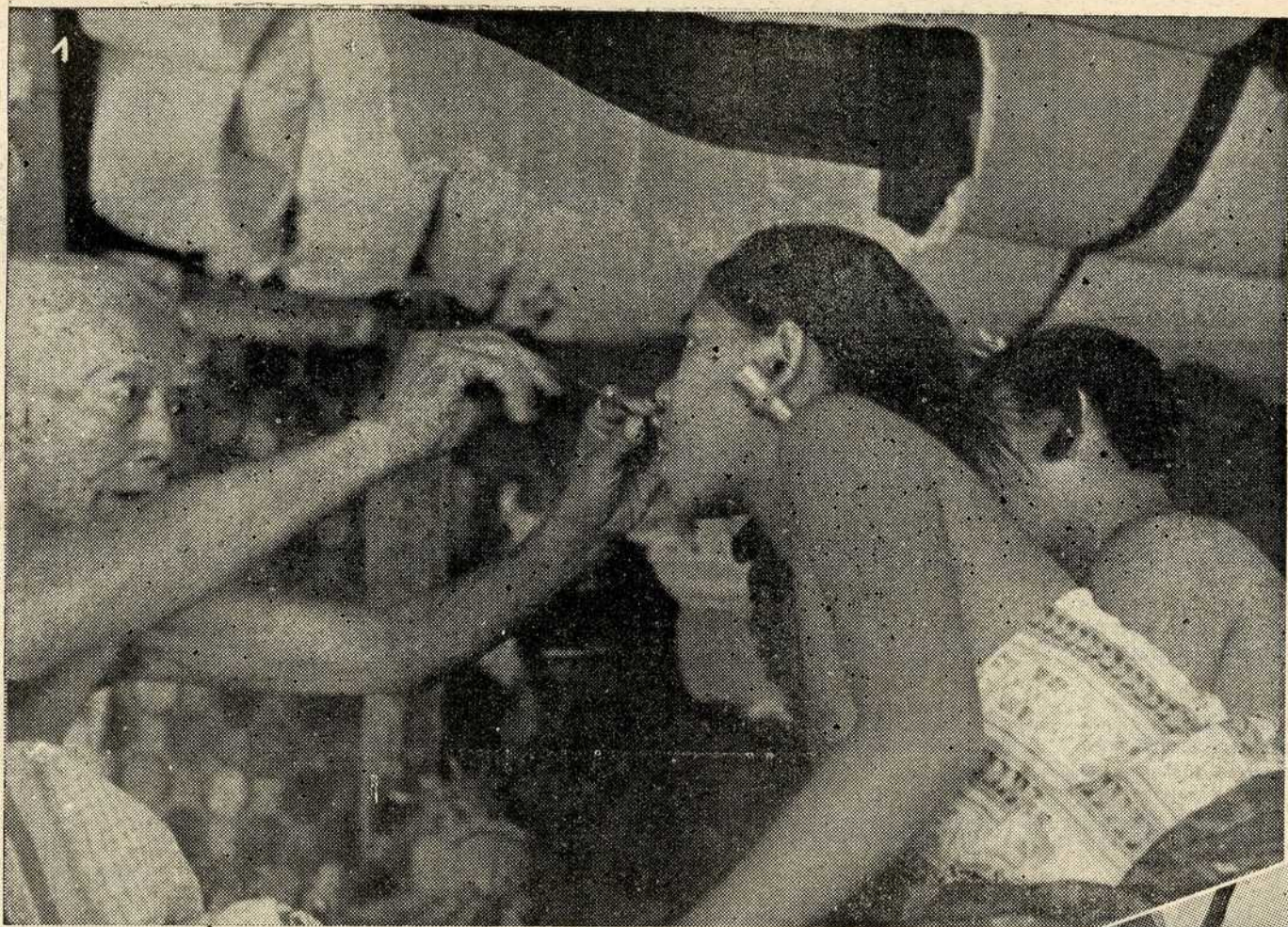

»Два наредника«

Прошле недеље приказана је у Народном позоришту „Србозар“ музичка драма у 3 чина (пет слика) „Два наредника“ коју је с италијанског прерадио и посрбио Н. С. Ђурковић. — Музику је написао Јован Србуљ. — Сценску обраду дао је г. Јован Јеремић. — Главне улоге су поверене истакнутим члановима позоришта „Србозар“. Нарочито се истакла г-ђа Дилика Јовановић, која је својим квалитетима драмске јунакиње пожњела огроман успех. Г. г. Љубомир Васиљевић у улози Ворђа и Горчило Николић као Љубомир, исто тако. Г-ђа Дамјана Вељански успела је да својом песмом заљубљене Ружице, натера сузе многим. Претстава је у свему одлично успела.

Г-ђа Дилика Јовановић у улози Софије и г. Љубо Васиљевић у улози Ворђа.
(Снимци: А. Симић 2 и фото „Мирот“, Београд 1)

1) Сама операција је болнија него код наших зубних лекара, али млади Балинези је јуначки издржавају. На слици: свештеник магичним знацима благосиља зубе који ће да се истурпијају. Шилаги зуби су код Балинеза знак лепоте.

2) Младе девојке и младићи, у празничном ризи, чекају свештенички благослов пре почетка свечаности турпијања зуба.

3) За децу је ова свечаност право уживање. И она једва чекају да одрасту и да се, после те незгодне операције, изједначе са свим „великим“.

4) Поглавица села, припадник највише, браманске части, председава жирију приликом свечаности турпијања зуба.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

Тор Герици човека

Код многих примитивних народа влада обичај да младић пре ступања у мужевно доба мора да докаже да је зрео и храбар. То се доказује болном операцијом избијања или оштрења зуба. Ко то не може да поднесе, није достојан да буде члан заједнице, којој нису потребни слабији. Такав је свирепи закон обичаја.

И на многим острвима Малајског архипелага влада тај обичај. На острву Бали, које лежи источно од Јаве и које је познато по својој савршеној клими, тај обичај је постао важан религиозни обред. Наша серија слика приказује церемонијал приликом те свечаности.

УНИВЕРЗИТЕТ

ЖЕНА

у средњим годинама

Озбиљна је и важна ствар за жене да се још у млађим данима брину за своју старост. Старост је несрећа, која се може избећи само смрћу. Обично се прикраде неосетно као јесен после лета. Јесен дође и нимало се не осврће на то да ли су житнице дуне и да ли смо спремни за њу.

Увек са некаквим пијететом мислимо на жене средњих година, ма да је за жену још теже доцније доба. Тешка су времена око педесете године. Младост је обично весела а старост ведра, али жене средњих година обично су незадовољне и несрећне. У млађим годинама жена је обично исувише запослена. Она рађа децу, негује их, брине се за мужа и за кућу. Некада је можда тај њен посао врло тежак, али она има задовољство да ради за оне који су јој драги и блиски. Она је и мужу помагала у послу и никада није мислила на себе. Њена кућа била је увек пуна весеља и задовољства. Деца су долазила и одлазила, правила немир који јој је годно. Кућа је била пуна живота.

Међутим, она је тако неосетно зашла у средње године и све се из основа променило. Мужу више није потребна у послу. Синови се оженили, а ћерке поудавале, основале своје породице. Њен дом остао је тих и празан. Она се са својим мужем налази тамо где је некада и почела живот са њиме. Равлика је само у томе, што су онда били заљубљени једно у друго, а данас су као странци.

У млађим годинама, док се жртвова-ла за своју децу, оставила је све своје пријатељице, никуда није излазила, бринула се за породицу. А сада, када је остала сама, хтела би да има пријатељицу с којом би могла некада да се поразговара и да се тако навикне на нови живот. Али свуда је само пустош и празнина.

Док је некада била стуб породице, која је дисала за све, данас никоме није потребна. Она, која никада није имала часак слободног времена остале је потпуно осамњена. То расположење и њена телесна промена, много утичу на њено здравље.

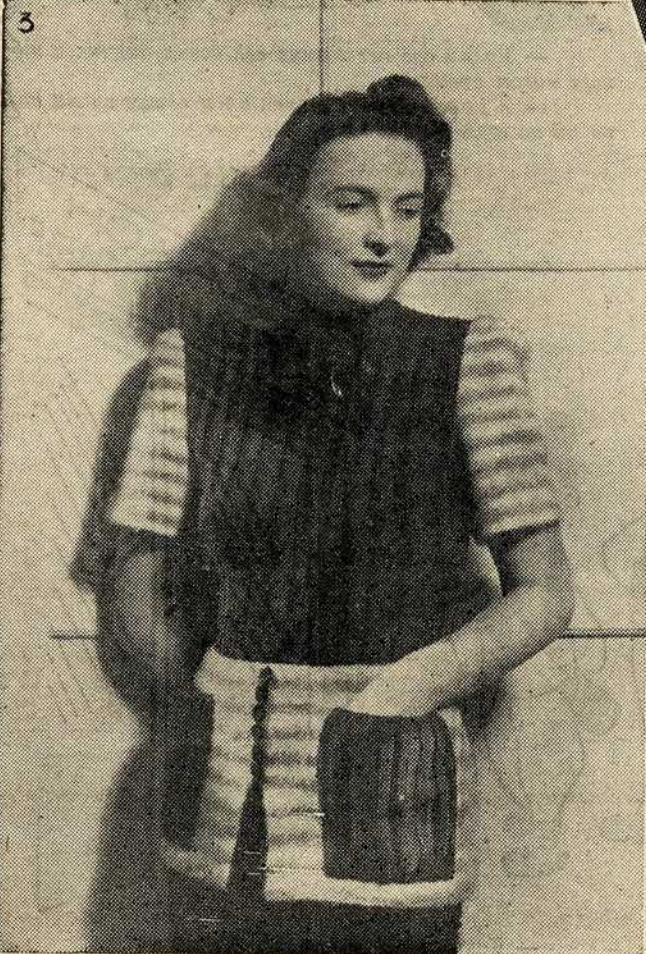
Како да се спречи та несрећа која снабе скоро сваку жену? Решење је ту свакако индивидуално, али свака жена мора да нешто од своје младости приштеди за старе дане. Најбоље је да остане своје мужу добра пријатељица, али тај је случај врло редак.

У позиву мајке она није имала времена да одржи ону присност са мужем као првих дана. Она је толико била заузета да није имала времена да се забавља са својим мужем. Чак је мислила да то није потребно, или је сматрала да ће се после дужег времена опет пробудити љубав између ње и мужа. Ако удата жена не жели да остане усамњена у животу, онда мора увек корачати раме уз раме са својим мужем и да одржава колико толико ону љубазност према мужу коју му је указивала првих дана. У старијим годинама изгледа то можда неозбиљно и недостојно њених година, али то је потребно, јер треба увек имати пред очима старост.

(Fotos: Belgrader Bildagentur)

WEDDSEJ

1 — Нова боја бечке моде плетења „аугарген“. Висока линија појаса, рукави са патентним плетивом су нове модне карактеристике ових љупких пуловера.

2 — Укусни костим бечке моде, израђен од вуненог церсеја боје дима. Оригинални џепови су косо усечени. Шешир и пуловер такође су из тамно-сивог церсеја.

3 — Најновија креација моде плетења: „вестовер“, комбинација весте и пуловера. Боја платине и црвенило граната слажу се одлично у мекој вуненој материји.

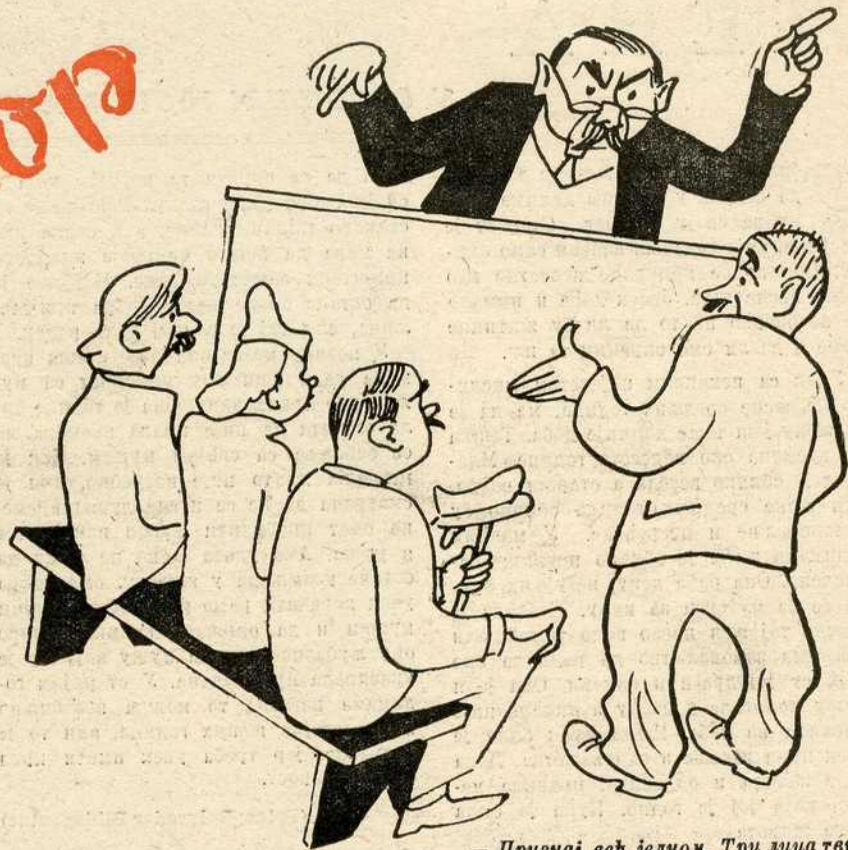
Мода данас више није привилегија појединаца, него, могло би се скоро рећи, потреба широких слојева. Ствараоци моде имају у виду да данас нису времена да се стварају модели који се не могу остварити. У границама могућности они стварају новине, који су доказ стваралачке снаге, позитивног схватања живота и идејног богатства. То су модели који и поред природне једноставности остављају леп утисак. Често је тешко рећи у чему се састоји њихов успех, мада у себи немају ништа екстравагантног. Префињено осећање боја и облика, то је основица на којој се скицирају нови модели. Чак и тамо где се види настојање да се пропагирају нове форме и линије не добија се утисак каприциозног покушаја, него се осећа логично и консеквентно настављање постојеће модерне линије. Не сме се, у првом реду, једно заборавити: у сталној промени и лежи суштина моде. Непроменљив, вечни стил не постоји. Овај развој и правац моде долази нарочито до изражаја у бечкој моди церсеја и плетења. Ту се опажа сталан пораст од лепога ка још лепшем. Данас су у моди ефекти боја у великим површинама и крупним размерама. Они су меродавни за крој и форму. Поделом боја истичу се поједини делови, ствара се јединство целине. Модерни церсеј или плетени костим није везан ни за једно годишње доба. Може да се носи под самим пролетњим огртачем или без њега, зими под кратким капутом, под зимским ма-

тилом. Може да буде изразито спортски или да важи као елегантни улични костим. Церсеји увек меки и глатки, са наглашеном површином, истичу боје, нарочито међутонове. Пастелне нијансе боја пригушују јарке пролећне боје и оне постају неупадљиве. Лавендел, старо-ружичасто, топло смеђе и боја глине много ће се виђати идучег пролећа. Састав материјала, на пример код церсеја са штрикерајем или ручним ткањем, ма да се по нијансама или бојама разликује, оставља нову и необичну импресију. Разни набори у виду амбела, клина, који су негладни, а још више „циговани“ делови, дају хаљини извесну пуноћу. „Хаљина за цео дан“ играће овога пролећа врло важну улогу. Леп материјал, једноставно али не и сувише спортско глшавање кроја биће карактеристичнији за тај тип хаљине. Поподневне хаљине и комплети задржаће у главном меку, спуштену линију. Набране, умерено широке сукње, блузе са кројем кимоноа, лако драпиране у партијама, омогућавају многостраност пуну фантазије. Спортски мантили из праменова од церсеја у класичној боји камилине длаке, пуши и кројени у виду комплета, практична су допуна хаљинама и костимима. „Вестовери“, згодна комбинација веста и пуловера, напнили су, због своје многостране употребе, на велико признање код женског света, па ћемо их видети и у току идуче године.

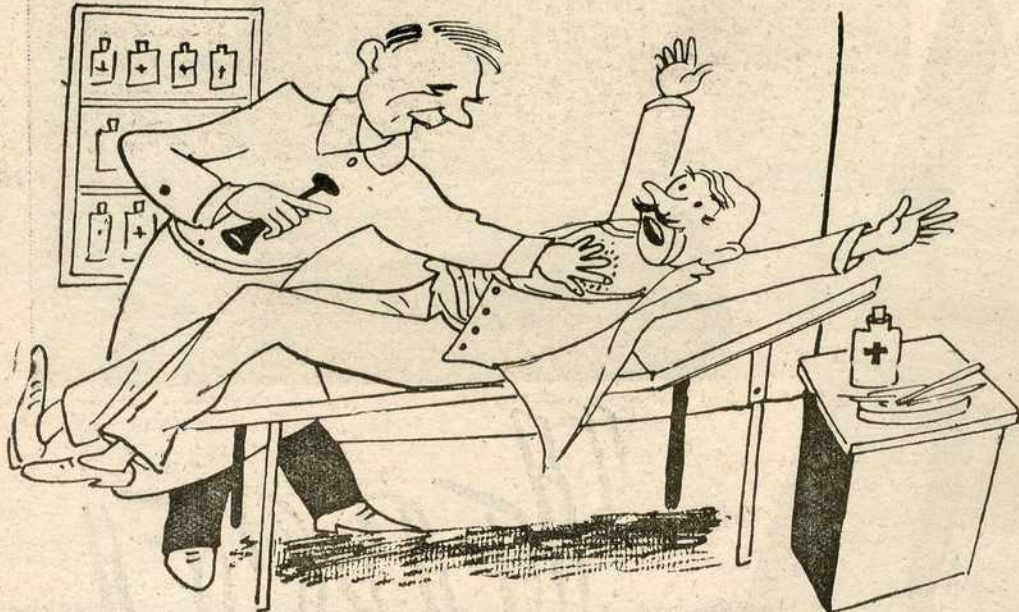
КОЛО ХУМОРА

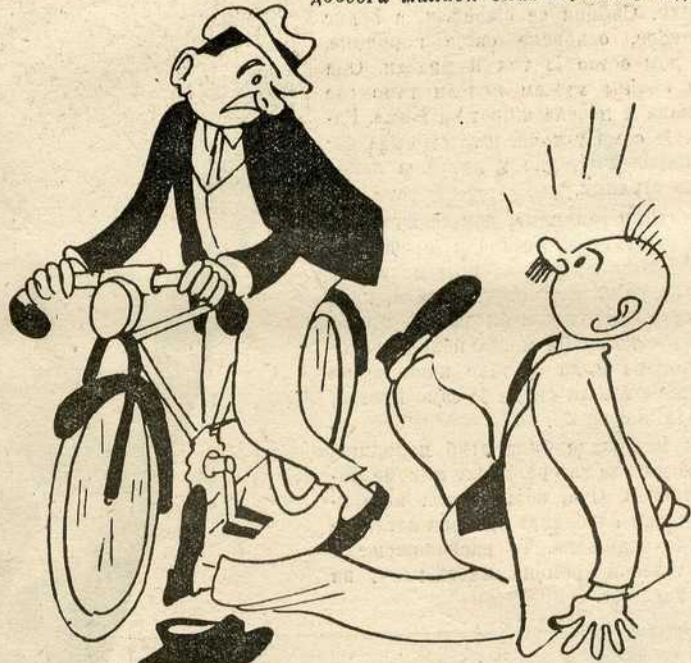
Драга женице, заврши разговор! Двадесет људи чека пред говорницом.

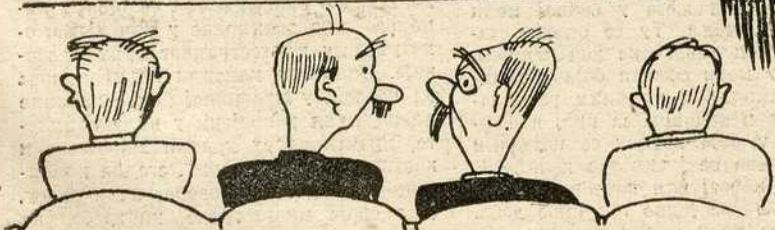
— Признај већ једном. Три лица тврде да су те видела када си крао.
— Шта су то три лица! Ја вам могу довести милион оних који нису видели!

— Не клоните духом. Погледајте само мене. Ја сам имао ту исту болест, па сам жив и здрав.
— А који вас је лечио?

— Молим вас пет година већ возим бицикл и никога нисам прегазио.
— А ја већ педесет година идем пешке па ми нико ни на жуљ није стао.

— Ово није мешовити хор! Све сами мушкарци.
— Како да није. Једни знају да певају, а други не.

— Каква ли је ово радња, Миловане?
— Море не питај. Скину ти кожу и још платим.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS